

Табела 5.2.а Књига предмета – *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Редни број	Шифра	Назив	Ужа научна област	Сем.	П	В	ДОН	Остали час.	ЕСПБ
1.	I-ОП1	Методологија и практичне вештине <i>Methodology and Practical Skills</i>	методологија правних и друштвених наука	1	30	30	/	/	6
2.	I-ОП2	Међународни правни оквир о роду, интерсекционалности и различитости <i>International Legal Framework on Gender, Intersectionality and Diversity</i>	међународноправна	1	30	30	/	/	6
3.	I-ОП3	Феминистичке политичке и правне теорије <i>Feminist Political and Legal Theories</i>	теорија права	1	30	30	/	/	6
4.	I-ИП1	Радно право – род, интерсекционалност и различитост <i>Labor Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	радноправна	1	30	15	/	/	4
5.	I-ИП2	Социологија права и родна равноправност <i>Sociology of Law and Gender Equality</i>	социологија права	1	30	15	/	/	4
6.	I-ИП3	Правна историја – род, интерсекционалност и различитост <i>Legal History – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	правна историја	1	30	15	/	/	4
7.	I-ИП4	Дигиталне технологије, вештачка интелигенција и род <i>Digital Technologies, Artificial Intelligence and Gender</i>	пословноправна	1	30	15	/	/	4
8.	I-ИП5	Положај особа са инвалидитетом – мултидисциплинарни приступ <i>Position of Persons with Disability – Multidisciplinary Approach</i>	право	1	30	15	/	/	4
9.	I-ИП6	Медицинско право – род, интерсекционалност и различитост <i>Medical Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	грађанскоправна	1	30	15	/	/	4
10.	II-ОП1	Право људских права – род, интерсекционалност и различитост <i>Human Rights Law - Gender, Intersectionality and Diversity</i>	теорија права	2	30	30	/	/	6
11.	II-ОП2	Приватно право – род, интерсекционалност и различитост <i>Private Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	приватноправна	2	30	30	/	/	6
12.	II-ОП3	Јавно право – род, интерсекционалност и различитост <i>Public Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	јавноправна	2	30	30	/	/	6
13.	II-ИП1	Породично право – род, интерсекционалност и различитост <i>Family Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	грађанскоправна	2	30	15	/	/	4
14.	II-ИП2	Међународно хуманитарно право – род, интерсекционалност и различитост <i>International Humanitarian Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	међународноправна	2	30	15	/	/	4
15.	II-ИП3	Права детета – род, интерсекционалност и различитост <i>Child Rights – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	грађанскоправна	2	30	15	/	/	4

16.	II-ИП4	Право миграција – род, интерсекционалност и различитост <i>Migration Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	међународноправна	2	30	15	/	/	4
17.	II-ИП5	Феминистичке пресуде – род, интерсекционалност и различитост <i>Feminist Judgements – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	грађанскоправна	2	30	15	/	/	4
18.	II-ИП6	Економија и менаџмент – род, интерсекционалност и различитост <i>Economics and Management – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	економија и менаџмент	2	30	15	/	/	4
19.	III-ОП1	Правна клиника за родну равноправност <i>Gender Equality Legal Clinic</i>	право	3	30	30	/	90*	6*
20.	III-ОП2	Национално и међународно кривично право – род, интерсекционалност и различитост <i>National and International Criminal Law – Gender, Intersectionality and Diversity Perspectives</i>	кривичноправна	3	30	30	/	/	6
21.	III-ОП3	Јавне политике о роду, интерсекционалности и различитости <i>Public Policies on Gender, Intersectionality and Diversity</i>	социологија права	3	30	30	/	/	6
22.	III-ИП1	Спортско право – род, интерсекционалност и различитост <i>Sports Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	право	3	30	15	/	/	4
23.	III-ИП2	Криминологија – род, интерсекционалност и различитост <i>Criminology – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	кривично право	3	30	15	/	/	4
24.	III-ИП3	Правично опорезивање – род, интерсекционалност и различитост <i>Equitable Taxation – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	јавне финансије и финансијско право	3	30	15	/	/	4
25.	III-ИП4	Право родне различитости <i>Gender Diversity Law</i>	правне и политичке теорије	3	30	15	/	/	4
26.	III-ИП5	Родно засновано насиље <i>Gender-based Violence</i>	кривично право	3	30	15	/	/	4
27.	III-ИП6	Пословно право – род, интерсекционалност и различитост <i>Business Law – Gender, Intersectionality and Diversity</i>	пословноправна	3	30	15	/	/	4
28.	IV-1	Студијски истраживачки рад и припрема мастер рада <i>Study and research work and preparation of Master's Thesis</i>	/	4	/	/	/	300 (СИР)	15
29.	IV-2	Израда и одбрана мастер рада <i>Drafting and defense of Master's Thesis</i>	/	4	/	/	/	15	15

*У оквиру предмета Правна клиника за родну равноправност / *Gender Equality Legal Clinic* интегрисана је стручна пракса од 3 ЕСПБ, у трајању од 90 часова (категирија: остали часови).

Табела 5.2. Спецификација предмета

Табела 5.2.а Књига предмета – *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: МЕТОДОЛОГИЈА И ПРАКТИЧНЕ ВЕШТИНЕ (<i>METHODOLOGY AND PRACTICAL SKILLS</i>)
Наставници/е: проф. др Миодраг Јовановић, доц. др Милена Ђорђевић, др Зара Саеидзадех (<i>Zara Saeidzadeh</i> , Универзитет у Оребру). Практична настава: проф. др Данило Вуковић, доц. др Нина Кршљанин, др Зара Саеидзадех (<i>Zara Saeidzadeh</i> , Универзитет у Оребру).
Статус предмета: обавезни предмет
Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ
Услови:/
Циљеви предмета: <ul style="list-style-type: none"> - стицање знања о различитим онтолошким и епистемолошким приступима у истраживању и стварању знања у погледу права и рода; - овладавање теоријским знањима и практичним вештинама у примени следећих метода: метод концептуалне анализе (правне – <i>de lege lata</i>, економске, осмишљавање алтернативних концептуалних оквира; упоредноправни метод (користи се за <i>de lege ferenda</i> разматрања и предлоге јавних политика); емпиријска истраживања (од класичних социолошких метода до неуронаука), и метод критичке евалуације (критичке правне студије, чији су један од најилустративнијих праваца критичке феминистичке студије); - увод у феминистичке критичке и интерсекцијске приступе стварању знања; - овладавање практично-методолошким питањима која се односе на правна истраживања и писање (глосаријуми, технике истраживања, вештине писања).
Исходи предмета: Студенти и студенткиње ће бити оспособљени: <ul style="list-style-type: none"> - да разумеју, препознају и адекватно примене било коју од проучаваних метода истраживања, а посебно методе критичке теорије феминизма; - да разликују врсте истраживачких радова и да их припреме, односно напишу; - да примењују одговарајуће знање о истраживању, као и основне вештине, које ће им омогућити припрему радова у складу са стандардима академског писања, односно припреме јавне политике. <p>На основу стечених знања и вештина, студенти и студенткиње ће научити како да успешно заврше кључни и последњи задатак на мастер програму – припрему мастер рада.</p>
Садржај предмета: Часови теорије (I-III) I – Разлика између методологије и метода (истраживање и писање) II – Увод у различите методе истраживања: <ul style="list-style-type: none"> - Квалитативно и квантитативно истраживање - Концептуална анализа - Упоредноправни метод - Емпиријско истраживање - Студија случаја, анализа политика, анализа дискурса - Критичке студије (посебно студије критичког феминизма)

III – Критички феминистички и интерсекцијски метод

Вежбе (Часови практичне наставе) (IV-VII)

IV – Глосаријуми у вези са родном равноправношћу, интерсекционалношћу и различитошћу

V – Технике истраживања

Претрага извора, најважнијих бесплатних и отворених научних база, ИТ алата, значајних онлајн база које садрже законе и изворе од значаја за родна питања, као и других истраживачких материјала

VI – Увод у истраживање и писање (различите врсте писања; прављење одговарајуће структуре – апстракт, наслови, литература; стил цитирања; избегавање плагијаризма и аутоплагијаризма)

VII – Смернице за писање мастер рада

Литература:

Обавезна литература:

- Z. Saeidzadeh, Gender Research and Feminist Methodologies, in: D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.
- D. Vujadinovic, Theoretical-Methodological Premises of a Feminist Perspective, in: G. Carapezza Figlia et. all. *Gendering Law: Challenges and Perspectives*, Special Vol *Actualidad Juridica Iberoamericana* 2023.
- *Council of Europe Gender Glossary*: <https://rm.coe.int/16805a1cb6> 8. *EIGE Gender Glossary*: <https://eige.europa.eu/thesaurus/overview> 9. *UNICEF Gender Glossary*: <https://www.unicef.org/rosa/media/1761/file/Gender%20glossary%20of%20terms%20and%20concepts%20.pdf>

Додатна литература:

- G. Beetham, J. Demetriades, „Feminist research methodologies and development: overview and practical application“, *Gender & Development* 15, no. 2 (2007): 199-216.
- L. Lindsey, *Gender Roles: A Sociological Perspective*, London: Routledge, 2015 5. R. M. Lee, *Doing Research on Sensitive Topics*, Sage Publications, London 1993.
- H. Reeves and S. Baden, *Gender and Development: Concepts and Definitions*. Report No55. BRIDGE, Institute for Development Studies, University of Sussex. 2000, Available online: <http://www.bridge.ids.ac.uk/reports/re55.pdf>
- V. Sanmartin, *Trapped in Gender – understanding the concept of gender and the use in law*, University of Turku, Humaniora, Turku 2020. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/148958/AnnalesB508Sanmartin.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- J. Sprague, *Feminist methodologies for critical researchers: Bridging differences*, Rowman & Littlefield, 2016.
- A. B. Warren, *Gender in Field Research*, Qualitative Research Methods Series 9, Sage Publication, London 1988.
- M. Salter, J. Mason, *Researching and Writing Legal Dissertations*, Longman, 2007.
- Luey (ed), *Revising your dissertation: advice from leading editors*, Berkeley, 2004.

Методе извођења наставе:

Примарни циљ је активно укључивање студената и студенткиња у стицање знања и подстицање њиховог критичког мишљења у погледу примене родне перспективе у свакој грани права. Приступ је заснован на истраживању и учењу. Часови су интерактивни, а од студената и студенткиња се очекује да се припреме за час и да активно учествују у дискусији.

Број часова активне наставе: 60

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Оцена знања (максимални број поена: 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активности током предавања и вежби	40	писмени испит	40
Семинарски рад	20	усмени испит	

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: МЕЂУНАРОДНИ ПРАВНИ ОКВИР О РОДУ, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТИ И РАЗЛИЧИТОСТИ (<i>INTERNATIONAL LEGAL FRAMEWORK ON GENDER, INTERSECTIONALITY, AND DIVERSITY</i>)
Наставници/е: проф. др Ивана Крстић, проф. др Ђузепе Пума (<i>Giuseppe Puma</i> , Универзитет LUMSA), др Ригмор Аргрен (<i>Rigmor Argren</i> , Универзитет у Оребру).
Практична настава: проф. др Бојана Чучковић, проф. др Маја Лукић Радовић, асист. Марија Влајковић; проф. др Марко Евола (<i>Marco Evola</i> , Универзитет LUMSA).
Статус предмета: обавезни предмет
Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ
Услови: /
Циљеви предмета: <ul style="list-style-type: none"> - продубљено разумевање различитих процеса који су утицали на развој родне перспективе у међународном јавном праву и посебно регионалном праву (европским, међуамеричком и афричком); - подстицање преиспитивања међународног права, како би се створио оквир кроз који се остварује правда на међународном и националном нивоу, уз узимање у обзир и примену интерсекцијског приступа; - стицање знања да границе међународног јавног права, као и структура, процеси и садржина међународног јавног права доводе до потребе за увођењем родне перспективе; - савладавање знања о универзалном и регионалном праву, те институционалном развоју: основним телима и изворима права и развоју кроз време; - детаљна анализа одређених области међународног јавног права, попут права заштите животне средине, избегличког права, међународног хуманитарног права и међународног кривичног права.
Исходи предмета: Студенти и студенткиње ће: <ul style="list-style-type: none"> - постићи напредни ниво знања и вештина који ће им омогућити да индивидуално и критички сагледају различита родно осетљива питања која се јављају у области међународног јавног и регионалног права; - развити аналитичке способности и практичне вештине од значаја за суочавање са и бављење изазовима и могућностима које произлазе из укључивања родне и интерсекцијске перспективе у међународно јавно право; - разумети сложености концепта родне равноправности и важности увођења родне и интерсекцијске анализе у проучавање и праксу међународног јавног права; - бити оспособљени за критички осврт на традиционални приступ међународном јавном праву који не узима у обзир родну перспективу; - бити оспособљени да идентификују сопствене улоге и могућности за запошљавање студената и студенткиња на радним местима у приватном и јавном сектору која захтевају свеобухватно разумевање родне перспективе у међународном јавном праву.
Садржај предмета: <ol style="list-style-type: none"> 1. Традиционални неутрални приступ међународног права и развој феминистичке перспективе 2. Систем Уједињених нација: Пекиншка платформа, Циљеви одрживог развоја, Економско-социјални савет Уједињених нација, Комисија УН о статусу жена, Савет за људска права и механизми заштите 3. Конвенције УН о људским правима и уговорна тела УН, са фокусом на Комитет за елиминисање свих облика дискриминације жена: општи аспекти и преглед механизма за праћење и заштиту права 4. Међународна дипломатија и правосуђе – родно инклузивна правда, састав 5. Различите гране међународног јавног права: Међународно право животне средине, род и интерсекционалност 6. Различите гране међународног јавног права: међународно хуманитарно право, род и интерсекционалност

7. Различите гране међународног јавног права: међународно избегличко право, род и интерсекционалност
8. Различите гране међународног јавног права: Међународно кривично право, род и интерсекционалност
9. Европски систем заштите људских права: Савет Европе (Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и друге значајне конвенције)
10. Европски систем заштите људских права: Европска унија (уговори ЕУ и други релевантни закони, Повеља о основним правима у ЕУ)
11. Интерамерички систем заштите људских права, род и интерсекционалност
12. Афрички систем заштите људских права, род и интерсекционалност

Литература:

- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023. (excerpt)
- N. Davis, *Intersectionality and International law: Recognizing Complex Identities on the Global Stage*, Harvard Human Rights Journal, vol. 28, 2015, pp. 205- 242;
- Krstić, M. Evola, M. I. Ribes Moreno (eds), *Legal Issues of International Law from a Gender Perspective*, Springer, 2023 (excerpts);
- Theiler, *Intersectionality's Travel to International Human Rights Law*, *Michigan Journal of International Law*, vol. 45, no. 2, 2023;
- Bond, *Evolution of Intersectionality in the UN Treaty Bodies*, in *Global Intersectionality and Contemporary Human Rights*, oxford Academics, 2021;
- J. Guth, Sanna Elfving, *Gender and the Court of Justice of the European Union*, Routledge, 2019 (excerpts);
- S.H. Rimmer, K. Ogg (eds.), *Feminist Engagement with International Law*, Edward Elgar Publishing, 2019;
- MacKinnon, „Creating International Law: Gender as Leading Edge“, *Harvard Journal of Law & Gender*, Vol. 36, 2013, pp. 105-121.

Додатна литература:

- H. Charlesworth, C. M. Chinkin, *The Boundaries of International Law: A Feminist Approach*, Manchester University Press, 2000;
- C. O'Rourke, „Feminist Strategy in International Law: Understanding Its Legal, Normative and Political Dimensions“, *European Journal of International Law*, Vol. 28(4), 2017, pp. 1019–1045;
- S. Kuovo, Z. Pearson (eds.), *Feminist Perspectives On Contemporary International Law, between Resistance and Compliance?*, Hart Publishing, 2014;
- S. Chow, "Has intersectionality reached its limits? Intersectionality in the UN human rights treaty body practice and the issue of ambivalence", *Human Rights Law Review* 16(3), 2016, pp. 453–481.
- *Gender equality, European Court of Human Rights*, Factsheets, February 2024;
- X. Fellmeth, "Feminism and International Law: Theory, Methodology, and Substantive Reform“, *Human Rights Quarterly*, Vol. 22, 2000, pp. 658–733;
- D. Schiek, J. Mulder, "Intersectionality in EU Law: A Critical Re-appraisal", in *European Union Non-Discrimination Law and Intersectionality*, eds. D. Schiek, A. Lawson, Routledge, 2011;
- D. Otto, „Power and Danger: Feminist Engagement in International Law through the UN Security Council“, *Australian Feminist Law Journal*, Vol. 32, 2010, pp. 97-121;
- D. Scieck, *Intersectionality and the notion of disability in EU Law*, in *Common Market Law review*, 2016;
- D. Otto, „The Exile of Inclusion: Reflections on Gender Issues in International Law over the last Decade“, *Melbourne Journal of International Law*, Vol. 10 (1), 2009;
- E. Weiner, „Dirigism and Déjà Vu Logic: The Gender Politics and Perils of EU Enlargement“, *European Journal of Women's Studies*, Vol. 16, 2009;
- E. Lombardo, „EU Gender Policy Trapped in the 'Wollstonecraft Dilemma'?“, *The European Journal of Women's Studies*, Vol. 10(2), 2003, pp. 159-180;
- H. Charlesworth, "Feminist Methods in International Law“, *American Journal of International Law*, Vol. 93, 1999, pp. 379-394;

- Н. Charlesworth, „Feminists Critiques of International Law and Their Critics“, *Third World Legal Studies*, Vol. 13, 1995, pp. 1-16;

Методe извођења наставe:

Примарни циљ је активно учешће студената и студенткиња и подстицање њиховог критичког мишљења, а како би стекли боље разумевање у погледу примене родне и интерсекцијске перспективе у међународном јавном праву.

Методe наставe се састоје од интерактивних предавања и практичне наставe, док је приступ усмерен ка студентима и студенткињама. Од студената и студенткиња се очекује да буду активни, да комуницирају са предавачем/предавачицом и другим студентима и студенткињама током предавања и практичне наставe, да дају коментаре и повратне информације. За практичну наставу, доминантна наставна метода ће укључивати анализу судске праксе Комитета за елиминисање свих облика дискриминације жена, Међународног кривичног суда, Суда правде Европске уније и Европског суда за људска права, што ће допунити теоријска разматрања. Студенти и студенткиње ће учествовати у отвореним дискусијама о одређеним кључним темама. Кратки истраживачки задаци (кратке презентације) ће се користити као допуна предавања, презентација и дебата. Наставници/е ће такође користити студије случаја које се фокусирају на сложена правна питања, чиме ће студентима и студенткињама пружити прилику да примене знање стечено на основу анализе и примене извора права на чињенице хипотетичких случајева.

Број часова активне наставe: 60 Теоријска наставa: 30 Практична наставa: 30

Оцена знања (максимални број поена: 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активно учешће на настави (презентације, дебате, редовно похађање наставe)	40	Писмени испит (у облику есеја, у оквиру ког ће се од студената и студенткиња захтевати да објасне, упореде, аргументују и процене различита питања и теме)	60

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ФЕМИНИСТИЧКЕ ПОЛИТИЧКЕ И ПРАВНЕ ТЕОРИЈЕ
(*FEMINIST POLITICAL AND LEGAL THEORIES*)

Наставници/е: проф. др Бојан Спаић, проф. др Фабио Маћоће (*Fabio Macioce*, Универзитет LUMSA), др Јури Оржик (*Yurii Orzikh*, Универзитет у Оребру).

Практична наставa: проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Танасије Маринковић.

Статус предмета: обавезни предмет

Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- упознавање са кључним концептима, контроверзама и школама мишљења у феминистичкој политичкој и правној теорији;
- критичко преиспитивање феминистичких политичких и правних теорија са становишта интерсекционалности и различитих приступа који представљају саставни део ових теорија (позадина поменутог разматрања биће разлике између другог и трећег таласа феминистичких теорија у контексту питања инклузивности;
- стицање знања о концепту интерсекционалности у погледу родно засноване дискриминације;
- разумевање основних концепат из родне, интерсекцијске и перспективе диверзитета: род, једнакост, слобода, правда, јавно и приватно, држављанство, политичка власт, демократија, правни субјект, уговор, владавина права, уставност, уставна и људска права у феминистичкој перспективи;
- развијање критичког става, како према проучаваним феминистичким теоријама (њихов могући недостатак инклузивности), тако и према оним које одбацују феминистичке приступе/питања родне равноправности у доминантној правној и политичкој мисли;

- развијање аналитичких и критичких вештина у правном и политичком расуђивању из родно засноване, интерсекцијске перспективе и перспективе различитости.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће:

- стећи продубљена основна знања која ће им омогућити разумевање феминистичке и родне теоријске поставке у погледу родно засноване вишеструке дискриминације и опресије, односно разумети феминистичко тумачење кључних појмова, принципа и циљева феминистичке политичке и правне мисли;
- развити и аналитичке и критичке вештине правног и политичког расуђивања од значаја за разматрање разноликости из родне и интерсекцијске перспективе;
- бити оспособљени да дискутују о питањима феминистичке демократске теорије и да приступе разматрању класичних правних и политичких концепата узимајући у обзир принципе једнакости и различитости (између оба пола, родних идентитета и међу женама);
- стећи нијансиран и информисани поглед на најопштије нормативне напретке које су донеле феминистичке политичке и правне теорије у домену грађанства и правде.

Садржај предмета:

I УВОД О РОДУ

1. Основни феминистички концепти: род, пол, конструкција рода, родни идентитет, права жена, родна равноправност;
2. Основни концепти феминистичког приступа: патријархалне структуре, дијалектика патријархата и еманципације, односи моћи, интерсекционалност, субординација, рањивост, еманципација.

II ПОЛИТИЧКА И ПРАВНА КОНСТРУКЦИЈА РОДА

3. Историја политичке мисли (од Платона до Ролса) са феминистичке тачке гледишта;
4. Историја правне мисли (теорија природног права, правни позитивизам, правни реализам) са феминистичке тачке гледишта;

III ФЕМИНИСТИЧКЕ ПОЛИТИЧКЕ И ПРАВНЕ ТЕОРИЈЕ

5. Савремени токови у феминистичким политичким теоријама са критичке, интерсекцијске, тачке гледишта: наслеђе покрета сифражеткиња, либерални феминизам, радикални феминизам, социјалистички феминизам, квир феминизам, постколонијални феминизам, постмодерни феминизам;
6. Савремени токови у феминистичкој правној теорији: феминистичка критика традиционалне јуриспруденције, критичке правне студије, критички расни феминизам;

IV РЕВИДИРАЊЕ ПОЛИТИЧКИХ И ПРАВНИХ ТЕОРИЈА

7. Централни концепти политичке мисли размотрени са феминистичке тачке гледишта: једнакост, слобода, правда, јавно и приватно, држављанство, политичка власт, демократија, заједница, нега;
8. Централни концепти правне мисли размотрени са феминистичке тачке гледишта – правни субјект, уговор, позитивно право, правне норме и чињенице, примена и тумачење закона, патријархални обичаји vs. правне норме, људска права, колективна права, једнакост пред законом, владавина права, неутралност права, уставност;

V ТЕОРИЈСКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПРАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМА

9. Централна феминистичка политичка питања - “приватна сфера”, “породична сфера”, “јавна сфера”; настанак, умножавање и подеда рада на основу пола; род и сексуалност; квир и транс-правила поступања; интерсекционалност и мултикултурализам; порнографија и проституција; говор мржње;
10. Централна феминистичка правна питања из теоријске перспективе – посредна и прикривена дискриминација, сексуално узнемиравање и узнемиравање засновано на роду, афирмативне акције, трансформативна једнакост и уродњавање јавне/их политике/а; балансирана партиципација и родна демократија.

Литература:

Обавезна литература:

- D. Vujadinovic, M. Frohlich, Th. Gigerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer 2023. (excerpt)
- D. Vujadinović, A. Alvarez de Cuvillo, Susanne Strand (eds.) *Feminist Approaches to Law - Theoretical and Historical Insights*, Springer 2023.
- N. Lacey, B. Spaić, M. Jovanović, A. Zdravkovic (eds.), *Reassessing Feminist Legal Theories*, Springer (2024).

Додатна литература:

- M. Evans, *Gender: The Key Concepts* (Routledge Key Guides) Routledge, London 2013.
- V. Bryson, *Feminist Political Theory: An Introduction*, Macmillan, 1992. (excerpts)
- P. Hill Collins Sirma Bilge, *Intersectionality*, Polity Press, 2016. (excerpts)
- J. Conaghan, *Law and Gender*, Oxford University Press, 2013. (excerpts)
- L. Francis and P. Smith, „Feminist Philosophy of Law“, in: Edward N. Zalta ed., *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Winter 2017 Edition.
- N.J. Hirschman and C. Di Stefano, *Revisioning the Political – Feminist Reconstructions of Traditional Concepts in Western Political Theory*, Westview Press, 1996. (excerpts)
- F. E. Olsen ed. *Feminist Legal Theory*, NYU Press, 1995. (excerpts)
- N. Lacey, *Unspeakable Subject*, Oxford, Hart Publishing, 1998. (excerpts)
- K.W. Crenshaw, Mapping the margins: intersectionality, identity politics and violence against women of color, *Stanford Law Review*, Volume 43, 1991. (excerpts)
- G. Lloyd ed. *Feminism and History of Philosophy*, Oxford University Press, Oxford 2002. (excerpts)
- D. Gozdecka, A. Macduff eds. *Feminism, post feminism and legal theory: beyond the gendered subject?*, Routledge, London 2019. (excerpts)
- M.A. Fineman, J.E. Jackson, & A.P. Romero, *Feminist and Queer Legal Theory: Intimate Encounters, Uncomfortable Conversations*, Ashgate 2009. (excerpts)
- M.A. Fineman, M. Albertson, & N.S. Thomadsen, eds. *At the Boundaries of Law: Feminism and Legal Theory*. Routledge, London 2016. (excerpts)
- D. Vujadinovic, A. Zilli, Ishita Banerjee-Dube (eds.), *Gender and Power – Legal and Political Intersectional Perspective in the Global Context*, Springer (in the process). (excerpts)
- D. Vujadinović, E. Kristoffersson, M. Evola (eds.), *Law and Gender from Intersectionality and Diversity Perspective*, Springer (in the process) (excerpts)

Број часова активне наставе: 60

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Оцена знања (максимални број поена: 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Испит	Поена
Активност током предавања и вежби	40	Писмени испит	
Задаци на Мудл платформи	30	Усмени испит	30

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПРАВО ЉУДСКИХ ПРАВА – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ
(HUMAN RIGHTS LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Бојана Чучковић, проф. др Марко Евола (*Marco Evola*, Универзитет LUMSA), проф. др Марија Шохолм (*Maria Sjöholm*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: проф. др Ивана Крстић, проф. др Танасије Маринковић, проф. др Ђузепе Пума (*Giuseppe Puma*, Универзитет LUMSA), др Ригмор Аргрен (*Rigmor Argren*, Универзитет у Оребру), асист. Александар Цветковић.

Статус предмета: обавезни предмет

Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- анализа људских права из родне перспективе са нагласком на значајне кораке које је потребно предузети у систему изградње људских права који би препознао потребу да родна равноправност и различитост буду саставни део приступа кроз који се људска права гарантују свима;
- темељно разумевање не само формалне, већ и суштинске родне равноправности у дискурсу о људским правима, како на нивоу УН, тако и на регионалном нивоу заштите људских права.
- стицање знања о правним инструментима од значаја за борбу против дискриминације и насиља над женама, као што су Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена из 1979. године, као и Пекиншка платформа за акцију из 1995. године или пак, на регионалном нивоу, Међуамеричка конвенција о спречавању, кажњавању и искорењивању насиља над женама (Конвенција из Белем до Пара) као и Протокол Афричке повеље о правима човека и народа у Африци у погледу права жена у Африци.
- развијање додатних знања о специфичним темама као што су: родно засновано насиље, трговина људима, питање репродуктивних и права на сексуалност, и многа друга питања.

Исходи предмета

По завршетку предмета студенти и студенткиње ће:

- постићи напредни ниво знања и вештина који би им омогућио да индивидуално и критички сагледају различита родно осетљива питања која се јављају у оквиру заштите људских права, како на глобалном, тако и на „регионалном“ нивоу;
- развити аналитичке способности и практичне вештине од значаја за суочавање са изазовима и могућностима које произлазе из укључивања родне и интерсекцијске перспективе у право људских права;
- разумети сложеност родне равноправности и важност увођења родне и интерсекцијске анализе у теорију и праксу права људских права.

Садржај предмета:

1. Родно интерсекцијски и приступ различитости људским правима, универзални и регионални системи: преглед
2. Антидискриминационо право – елементи и облици дискриминације, позитивне и негативне обавезе
3. Забрана мучења и других облика тортуре, принцип *non-refoulement*
4. Право на живот – рестриктивни закони о абортусу, убиству из части, фемицидима, присилном нестанку
5. Родне димензије савремених облика ропства и трговине људима
6. Право на безбедност
7. Приступ правди
8. Право на поштовање приватног и породичног живота
9. Слобода вероисповести и приговор савести
10. Слобода изражавања и говор мржње
11. Родна димензија економског оснаживања, сиромаштво
12. Родно образовање и образовање као пут ка родној равноправности

Литература:

- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023. (excerpt)
- E.Y. Krivenko, *Gender and Human Rights. Expanding Concepts*, Edward Elgar Publishing, 2020.
- S. De Vido *Violence against women's health in international law*, Manchester, Manchester University Press, pp. 1-272
- J. I. Lahai, K. Moyo (eds.), *Gender in Human Rights and Transitional Justice*, Palgrave Macmillian, 2018;
- K. Knop, *Gender and Human Rights*, Oxford University Press, 2004.

Додатна литература:

- S. De Vido, *Connecting human development, dignity, and gender equality to enhance Peace: an international legal feminist perspective*, Women and peace The Role of Women and Women's Civil Society Organizations in Peace Processes, Franco Angeli, 2024, pp. 97-109
- S. De Vido, E. Fornalé *Achievements and hurdles towards women's access to climate justice* in S. De Vido, E. Fornalé, *Women's empowerment and its limits*, Palgrave Macmillan, 2023, pp. 33-51.
- Sara De Vido, *Article 30 - Compensation*, Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence A Commentary on the Istanbul Convention, Elgar, 2023, pp. 374-384
- S. De Vido, *Gender inequalities and violence against women's health during the CoViD-19 pandemic: an international law perspective* in BIOLAW JOURNAL, vol. 3/2020, pp. 77-105
- S. De Vido, *Violence against women's health through the law of the UN Security Council: A critical international feminist law analysis of Resolutions 2467 (2019) and 2493 (2019) within the WPS agenda* in QUESTIONS OF INTERNATIONAL LAW, vol. 74, pp. 3-30
- V. Kumar Gipta, *Gender Discrimination & Human Rights*, PBT Limited, 2008.
- S. Choudhry, *Women's Access to Justice: A Guide for Legal Practitioners*, Partnership for Good Governance, 2018;
- S. D. Burri, *Towards More Synergy in the Interpretation of the Prohibition of Sex Discrimination in European Law? A Comparison of Legal Contexts and some Case Law of the EU and the ECHR*, *Utrecht Law Review*, 2013;
- S. E. Merry, *Human Rights and Gender Violence: Translating International Law into Local Context*, Chicago Series in Law and Society, 2005;
- Radacic, *Gender Equality Jurisprudence of the European Court of Human Rights*, *The European Journal of International Law*, Vol. 19 (4), 2008, pp. 841 – 857;
- S. Fredman, B. Goldblatt, *Gender Equality and Human Rights. For Progress of World's Women 2015-2016*, Discussion Paper, n. 4, 2015.

Методе извођења наставе:

Циљ је подстицање студената и студенткиња да стекну знања која се тичу родне и интерсекцијске перспективе у проучавању права људских права. Настава се састоји од интерактивних предавања и практичне наставе. Од студената и студенткиња се очекује да разговарају са предавачем/предавачицом и колегама/колегиницама током предавања и практичне наставе, те да дају коментаре и повратне информације. Кроз практичну наставу, биће анализирана судска пракса Европског суда за људска права, Комитета за елиминисање свих облика дискриминације жена, као и Афричког суда за људска права и Међуамеричке комисије за људска права. Предавачи/предавачице ће користити студије случаја и водеће случајеве указали на и приближили студентима и студенткињама сложена правна питања. Кратки истраживачки задаци (кратке презентације) ће се користити и као допуна предавањима, излагањима и дебатама.

Број часова активне наставе: 60

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Оцена знања (максимални број поена: 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Испит	Поена
Активности током предавања и вежби, (презентације, дебате, редовно похађање наставе)	40	Писмени испит (у облику есеја, где ће студенти морати да објасне, упореде, аргументују и процене различита питања или теме)	60

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПРИВАТНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (PRIVATE LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Габриеле Карапеца Фиља (*Gabriele Carapezza Figlia*, Универзитет LUMSA), проф. др Јоел Берг (*Joel Berg*, Универзитет у Оребру), доц. др Снежана Дабић Никићевић.

Практична настава: проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Марко Јовановић, проф. др Катарина Доловић Бојић, проф. др Ненад Тешић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Бранка Бабовић Вуксановић, проф. др Елеонор Кристоферсон (*Eleonor Kristofersson*, Универзитет у Оребру), доц. др Карин Блад (*Karin Blad*, Универзитет у Оребру), проф. др Карло Пета (*Carlo Petta*,

Универзитет <i>LUMSA</i>)
Статус предмета: обавезни предмет
Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ
Услови: /
<p>Циљеви предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разматрање најзначајнијих области приватног права из родне перспективе, као и из угла интерсекционалности и различитости; - праћење развоја родно осетљивог приватног права из угла интерсекционалности и различитости; - стицање знања о тренутној регулативи и упоредноправном осврту на правне институте који су настали у циљу борбе против родно засноване дискриминације у приватном праву; - стварање оквира за разумевање могућег будућег развоја најзначајнијих родно осетљивих области приватног права: стварно право, облигационо право као и грађанско процесно право и међународно приватно право.
<p>Исходи предмета:</p> <p>Студенти и студенткиње ће бити оспособљени да препознају родна, интерсекцијска и питања различитости у приватном праву.</p>
<p>Садржај предмета:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стварно право и род, интерсекционалност и различитост (правна способност, равноправност у стицању права својине на: стамбеним јединицама, пољопривредном земљишту и уделима у привредним друштвима). 2. Уговори и род, интерсекционалност и различитост (пословна способност, аутономија воље, равноправност уговорних страна, предмет уговора, форма и састављање уговора, пуноважност и извршење уговора засновано на примерима уговора о зајму и уговора о осигурању као и уговора о доживотном издржавању, правним лековима код уговорног права, немогућности извршења, нове тендеције код родно осетљивог уговорног права (уговор о сексуалном односу). 3. Сукоб закона и род, интерсекционалност и различитост (стварно право, уговори, одштетно право, нове тенденције у родно осетљивом сукобу правних прописа). 4. Грађанско процесно право и род, интерсекционалност и различитост (општи принципи, парнични поступак (са елементом иностраности), заштита колективних права и интереса, поступци извршења, алтернативно решавање спорова). 5. Друге области приватног права из родне, интерсекцијске и перспективе различитости (одштетно право).
<p>Литература:</p> <p>Обавезна литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> - D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, <i>Gender Competent Legal Education</i>, Springer, 2023. (excerpt) - H. Kötz, <i>European Contract Law</i>, OUP Oxford, 2017. - P. Chowdhury (ed.), <i>Understanding Women's Land Rights: Gender Discrimination in Ownership</i>, Sage Publications Inc, 2017. <p>Додатна литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> - B. Anderson, A. Task, <i>Class Action Playbook</i>, Lexis Nexis, 2018. - M. Fineman, & E. Zinsstag (eds.), <i>Feminist Perspectives on Transitional Justice</i>, Intersentia, Antwerp, 2013. - L. Martínez Velencoso, S. Bailey, & A. Pradi (Eds.), <i>Transfer of Immovables in European Private Law (The Common Core of European Private Law, p. I)</i>, Cambridge, 2017. - M. Chamallas, <i>Introduction to Feminist Legal Theory</i>, 3rd ed., Aspen Law and Business, New York, 2013. - E. Mišćenić, <i>Autonomy and Antidiscrimination in Private Law</i> in: C. Jessel-Holst et al. (ed.), <i>Civil Law Forum for South East Europe - Collection of studies and analyses</i>, 2013, p. 28, 3rd Regional

Conference of the Civil Law Forum for South East Europe, 2013.

- S. Cummings, *Gender Perspectives on Property and Inheritance: A Global Sourcebook*, 2001.
- P. Chowdhury (ed.), *Gender Discrimination in Land Ownership*, Sage Publications Inc 2009.
- *International Human Rights Law and Gender Equality and Non-Discrimination Legislation Requirements and Good Practices*, ICJ Briefing paper, April, 2014.
- L. Ruggeri, I. Kunda, S. Winkler (eds.), *Family Property and Succession in EU Member States: National Reports on the Collected Data*, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet/University of Rijeka, Faculty of Law, Rijeka, Croatia, 2019.
- Directorate-General for Justice and Consumers, *Gender equality law in Europe, How are EU rules transposed into national law in 2016?* prepared by Alexandra Timmer and Linda Senden (Utrecht University) for the European network of legal experts in gender equality and non-discrimination December 2016 Based on information current on 1 April 2016.
- S. C. Yeazell, J. C. Schwartz, *Civil procedure*, 10th edition, Aspen, 2018.
- *Women, Business and the Law*, International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank, 2018
- *Cross country comparison of regional mechanisms for delivery of free legal assistance*, World Bank Multi Donor Trust Fond for Justice Sector Support, 2014.
- C. Menkel-Meadow, *Women in Dispute Resolution: Parties, Lawyers and Dispute Resolvers – What Difference Does ‘Gender Difference’ Make?* (2012) *Dispute Resolution Magazine* (ABA April 2012).

Методе извођења наставе:

Првенствени циљ је укључити студенте и студенткиње у активно стицање знања и стимулисање њиховог критичког разматрања имплементирања родне, интерсекцијске и перспективе различитости у сваку грану права, укључујући и ову. Процес учења ће се заснивати на сарадњи, могућности постављања питања од стране студената и студенткиња, док ће се предавања одржавати на начин који је фокусиран на студенте и студенткиње. На настави ће се користити метод предавања који је оријентисан на студенте и студенткиње (студије случаја, симулација суђења, итд.). На предавањима ће се вршити упоредноправна анализа и анализа случајева из праксе Европског суда за људска права, европских и домаћих судова.

Број часова активне наставе: 60

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитна обавеза	поена	Завршни испит	поена
Активност у току предавања и практичне наставе	30	Писани испит	30
Семинарски рад		Усмени испит	40

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ЈАВНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (PUBLIC LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Марко Ђедро (*Marco Cedro*, Универзитет *LUMSA*), проф. др Елеонор Кристоферсон (*Eleonor Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), проф. др Марко Давинић.

Практична настава: проф. др Танасије Маринковић, асист. Александар Цветковић.

Статус предмета: обавезни предмет

Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стварање оквира за разумевање родне перспективе основних уставноправних и управноправних института и њихову анализу узимајући у обзир принцип родне равноправност, интерсекционалност и различитост;
- критичко размишљање и учење на начин који ће омогућити да се боље разумеју потребе,

изазове и препреке у ефективној имплементацији принципа равноправности у јавном праву, пре свега у контексту уставног и управног права;

- стицање знања о представљању жена, особа са инвалидитетом, младих и старијих особа, на свим нивоима власти, као и о питању уродњавања јавних политика.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће:

- стећи општи поглед на концепт, принципе и циљеве родно осетљивог, интерсекцијског и приступа различитости у уставном и управном праву;
- бити оспособљени да анализирају најзначајнија родна питања кроз ове две области права у њиховом политичком, социјалном и економском контексту.

Садржај предмета:

1. Различити правни инструменти кроз које се гарантују родна равноправност и интерсекционалност и различитост, и хијерархија норми на националном нивоу (4 часа)
 - а. Јавно право у контексту – еволуција од хомоцентричног ка родном јавном праву
 - б. Извори права у савременом јавном праву
 - в. Однос међународног и националног правног система
 - д. Универзализам и плурализам у јавноправним приступима родној равноправности, интерсекционалности и различитости.
2. Уставотворна власт (4 часа)
 - а. Суверенитет, уставотворна власт и конституисана (законодавна, извршна и судска) власт
 - б. Појам и врсте уставних идентитета (грађански, етнички, мултикултурални и транснационални)
 - в. Уставни идентитет који одражава родну равноправност, интерсекционалност и различитост
3. Законодавна власт и омбудсман (4 часа)
 - а. Парламент и политике против дискриминације (свеобухватне и интегрисане политике)
 - в. Изборне квоте на основу рода
 - г. Омбудсман и борба против дискриминације
 - д. Гаранције једнакости у праву ЕУ
 - е. Европски омбудсман и случајеви родне равноправности, интерсекционалности и различитости
4. Извршна власт и административне агенције (4 часа)
 - а. Формална једнакост: право да свако буде третиран једнако као и други.
 - б. Заступљеност слабијег у централној и локалној власти
 - в. Активности Владе усмерене ка борби против дискриминације
 - г. Сексуално и психичко узнемиравање у институцијама и агенцијама ЕУ
5. Судска власт (4 часа)
 - а. Појам и организација правосуђа
 - б. Природа правосудне културе
 - в. Правни лекови који гарантују ефикасну заштиту у контексту интерсекционалности, различитости и родне равноправности.
6. Поддржавни нивои деловања – федералне јединице, региони и локалне самоуправе (4 часа)
 - а. Федерална, регионална и унитарна држава
 - б. Расподела овлашћења између различитих поддржавних нивоа деловања
 - в. Родна равноправност, интерсекционалност и различитост и различити поддржавни нивои деловања

Литература:

Обавезна литература:

- D. Vujadinovic, M. Froehlich, Th. Giegerich (eds.), *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023. (excerpt)
- Marko Davinić and Svetislav Kostić (eds.), *Gender Competent Public Law and Policies*, Springer 2022.
- Vera Lomazzi, Isabella Crespi, *Gender Mainstreaming and Gender Equality in Europe: Policies, Culture and Public Opinion*, Policy Press, 2019.

Додатна литература:

- Anne Coles, Leslie Gray, Janet Momsen (eds.), *The Routledge Handbook of Gender and Development*, Routledge, 2015.
- Barbara Pini, Paula McDonald (eds.), *Women and Representation in Local Government: International Case Studies*, Routledge, 2011.
- Frank C. Thames, Margaret S. Williams, *Contagious Representation: Women's Political Representation in Democracies around the World*, NYU Press, 2015.
- Kirstine Adams, Andrew Byrnes (eds.), *Gender Equality and the Judiciary: Using International Human Rights Standards to Promote the Human Rights of Women and the Girl-child at the National Level*, Commonwealth Secretariat, 2000.
- Ragnhild L. Muriaas, Vibeke Wang, Rainbow Murray (eds.), *Gendered Electoral Financing: Money, Power and Representation in Comparative Perspective*, Routledge, 2019.
- Mona Lena Krook, Pär Zetterberg (eds.), *Gender Quotas and Women's Representation: New Directions in Research*, Routledge, 2015.

Методе извођења наставе:

Примарни циљ је активно учешће студената и студенткиња и подстицање њиховог критичког мишљења, а како би стекли боље разумевање у погледу примене родне и интерсекцијске и перспективе различитости у свакој грани права, узимајући у обзир међународни и упоредноправни приступ. Настава ће бити усмерена ка студентима и студенткињама, те ће се заснивати на њиховим упитима, док ће све активности бити узети у обзир приликом полагања завршног испита. Штавише, наставни метод укључује анализу судске праксе Суда правде Европске уније, Европског суда за људска права, и националних судова, као и разматрања студије случаја у компаративној перспективи, фокусирајући се на сложена правна питања, чиме се студентима и студенткињама пружа могућност да примене изворе права на чињенице хипотетичких случајева. Испит ће бити писмена студија случаја (постављање студената и студенткиња у положај службеника/ца управних агенција, судија, законодаваца и омбудсмана).

Број часова активне наставе: 60	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
--	------------------------------	------------------------------

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активности у току предавања и практичне наставе	40	писмени испит	40
Семинарски рад	20		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПРАВНА КЛИНИКА О РОДНОЈ РАВНОПРАВНОСТИ (GENDER EQUALITY LEGAL CLINIC)

Наставници/е: проф. др Ивана Крстић, проф. др Сузане Странд (*Susanne Strand*, Универзитет у Оребру), доц. др Јесика Јонсон (*Jessica Jonsson*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: проф. др Елеонор Кристоферсон (*Eleonor Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), др Зара Саеидзадех (*Zara Saeidzadeh*, Универзитет у Оребру), проф. др Бојана Чучковић, асист. Марија Влајковић.

Статус предмета: обавезни предмет

Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ (интегрисана је стручна пракса од 3 ЕСПБ)

Услови: /

Циљеви предмета:

- практична примена теоријског знања стеченог током трајања програма;
- ангажовање студената и студенткиња кроз рад на правим случајевима из праксе, под надзором предметних наставника;
- стицање знања о насилним кривичним делима заснованим на роду, попут злочина из мржње, прогањања и претрпљеног насиља од стране интимног партнера;
- стицање компетенција за пружање било које врсте савета, укључујући и правне услуге, жртвама оваквих дела;
- развијање способности критичког анализирања структуралних неједнакости и предлагање конструктивних промена правног система;
- развијање капацитета за рад са националним и међународним телима и даљу сарадњу са цивилним друштвом у сврху залагања за родну равноправност.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће стећи:

- продубљено знање о значају рода и интерсекционалне родне анализе кроз посматрање политика и праксе и судске праксе на националном, европском и међународном нивоу;
- неопходне вештине за давање савета жртвама одређених кривичних дела, са посебним обраћањем пажње на социјалну позиционираност жртве везано за род, сексуалност, расу, класу, етницитет, инвалидитет, религију, националност и старосно доба;
- неопходну способност за сарадњу са осталим организацијама; невладиним и владиним организацијама и практичарима на регионалном, националном и међународном нивоу, а у циљу залагања за постизање родне правде.

Садржај предмета:**Први део**

Овај део предмета обухвата две теме. Свака тема је покривена предавањима и семинарима на којима се дискутује и презентује о њима.

Тема 1: Род, интерсекционалност и различитост у политикама и пракси

1. Увод и правни оквир;
2. Родна равноправност и приступ правди: феминистички интерсекцијски приступ;
3. Преглед механизма заштите против злочина заснованих на роду унутар националних и европских прописа, политика и конвенција, али и правних тела.

Тема 2: Злочини засновани на роду**Злочин из мржње**

1. Концепт злочина из мржње: интерсекционалне критичке перспективе;
2. Злочин из мржње: родне тенденције, хомофобија и анти – транс;
3. Злочин из мржње: закони, политике и превентивне мере;
4. Правна и социјална заштита жртава злочина из мржње.
5. Злочин из мржње или слобода говора? Уставна перспектива.

Прогањање

1. Концепт прогањања: перцепције и погрешне перцепције;
2. Прогањање: родни односи и праксе;
3. Прогањање: закони и политике имплементације;
4. Правна и социјална заштита жртава прогањања.

Насиље претрпљено од стране интимног партнера (НПИП)

1. Концепт НПИП-а: феминистичка критичка анализа;
2. НПИП заснован на роду и сексуалности: интерсекционална анализа;
3. Закони и прописи, међународне и европске конвенције о људским правима;
4. Правна и социјална заштита жртава насиља од стране интимног партнера.

Други део

Овај део предмета обухвата предавања и учешће студената на клиници са фокусом на практичне вештине и сарадњу са цивилним друштвом, али и подизање свести.

*Студенти и студенткиње могу да започну са својим волонтерским радом на клиници чим се пријаве за овај предмет. Међутим, да би положили наведени предмет, неопходно је да присуствују додељеним радионицама.

Тема 1: Практичне вештине

1. Пружање савета и правно консултовање, укључујући и медијацију;
2. Спровођење интервјуа, прикупљање доказа и етика;
3. Састављање извештаја, предлога и изјава;
4. Анализа правних случајева зарад даљих препорука у вези са политикама;
5. Рад на клиници.

Тема 2: Сарадња са цивилним друштвом и подизање свести

1. Залагање за родну равноправност: употреба извора и механизма за правну и социјалну заштиту жртава злочина заснованих на родном насиљу, с узимањем у обзир пресудних фактора као што су: сексуалност, раса, класа, етницитет, инвалидност, религија, националност, старосно доба.
2. Средства сарадње са државним актерима и недржавним актерима, пре свега невладиним организацијама и локалним организацијама;
3. Рад на клиници.

Литература:

Обавезна литература:

- Ford, C. L., Slavin, T., Hilton, K. L., & Holt, S. L. (2013). Intimate partner violence prevention services and resources in Los Angeles: Issues, needs, and challenges for assisting lesbian, gay, bisexual, and transgender clients. *Health promotion practice, 14*(6), 841-849.
- McEwan, T.E., Mullen, P.E., MacKenzie, R.D., & Ogloff, J.R.P. (2009). Violence in stalking situations. *Psychological Medicine, 39*, 1469–1478.
- Neumann, R. K., Margolis, E., & Stanchi, K. M. (2021). *Legal reasoning and legal writing*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Page, T., Sundaram, V., Phipps, A., & Shannon, E. (2019). Developing an Intersectional Approach to Training on Sexual Harassment, Violence and Hate Crimes: Guide for Training Facilitators.
- Remley, T. P., & Herlihy, B. (2014). *Ethical, Legal, and Professional Issues in Counseling*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Додатна литература:

- Alden, H. L., & Parker, K. F. (2005). Gender role ideology, homophobia and hate crime: Linking attitudes to macro-level anti-gay and lesbian hate crimes. *Deviant behavior, 26*(4), 321-343.
- Duff, S. C., Hay, J., Kerry, J., & Whittam, A. (2020). The effect of race and gender on attributions of stalking. *Social Science Quarterly, 101*(2), 573-587.
- Mullen, P.E., Pathé, M., & Purcell, R. (2009). *Stalkers and their victims 2ed*. Cambridge Uni press, UK.
- Strand, S., & McEwan, T. E. (2011). Same-gender stalking in Sweden and Australia. *Behavioral Sciences & the Law, 29*(2), 202-219.
- Southworth, C., Finn, J., Dawson, S., Fraser, C., & Tucker, S. (2007). Intimate partner violence, technology, and stalking. *Violence against women, 13*(8), 842-856.
- Walker, J. K. (2015). Investigating trans people's vulnerabilities to intimate partner violence/abuse. *Partner abuse, 6*(1), 107-125.
- Walsh, C., Lasky, B., Morrish, W., & Chaiyajit, N. (2012). Strengthening access to justice through

clinical legal education (CLE). *Transforming Government: People, Process and Policy*.

Методе извођења наставе:

Примарни интерес лежи у интерактивном предавању и образовању које подстиче студентску активност у процесу стицања знања и практичном раду на путу постизања родне равноправности. Метод учења ће почивати на приступу који се базира на сарадњи, узимању у обзир мишљења и реакција студената и студенткиња, те приступу који је фокусиран на саме студенте и студенткиње. Практична настава ће омогућити индивидуални, али и колективни рад, као и активно учествовање студената и студенткиња током семинарских дискусија након сваког предавања, студије случаја, дебате и препоруке на радионицама.

Број часова активне наставе: 60

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Остали часови:

6 недељно (90 у семестру) – обавезна стручна пракса

Предиспитне обавезе

Поена

Завршни испит

поена

активност у току предавања и практичне наставе

30

Усмени испит

30

семинарски рад

Писмени испит – 4 случаја

40

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: *НАЦИОНАЛНО И МЕЂУНАРОДНО КРИВИЧНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ*
(*NATIONAL AND INTERNATIONAL CRIMINAL LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY PERSPECTIVES*)

Наставници/е: проф. др Марија Шохолм (*Maria Sjöholm*, Универзитет у Оребру), доц. др Ивана Марковић, др Роберта Риццо (*Roberta Rizzuto*, Универзитет *LUMSA*).

Практична настава: проф. др Сузане Странд (*Susanne Strand*, Универзитет у Оребру), доц. др Јесика Јонсон (*Jessica Jonsson*, Универзитет у Оребру), асист. Ерик Берглунд (*Erik Berglund*, Универзитет у Оребру), доц. др Ивана Миљуш, асист. Ивана Радисављевић.

Статус предмета: обавезни предмет

Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стицање знања о општим аспектима кривичног права, укључујући идеологије кривичног правосуђа и централне принципе и концепте кривичног права, из упоредноправне перспективе;
- стицање знања из кривичног права, те посебна знања о одређеним кривичним делима као што су: злочин из мржње, прогањање и партнерско насиље, из интерсекцијске и перспективе различитости, у контексту домаћег, регионалног и међународног кривичног права;
- разумевање начина на који различити извори међународног права људских права и кривичног права ЕУ обавезују државе да регулишу специфичне области кривичног права.
- овладавање знањима из области међународног кривичног права, и материјалним и процесним аспектима (укључујући облике индивидуалне кривичне одговорности и дефиниције међународних злочина);
- анализа питања да ли заједнички темељи, принципи и концепти имају различите ефекте на специфичне друштвене групе.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће:

- стећи знања о општим аспектима кривичног права, као и о концептима посебних кривичних дела као што су: злочин из мржње, прогањање и партнерско насиље, из интерсекцијске и перспективе различитости, у контексту домаћег, регионалног и међународног кривичног права;
- бити оспособљени да разумеју и објасне објасне централне принципе и концепте у различитим областима права;

- бити оспособљени да анализирају и примењују релевантне изворе националног и међународног права, на пример, у оквиру студија случаја и писаних задатака;
- развити и моћи да примене критичку перспективу у односу на кривично право, са становишта рода, интерсекционалности и различитости.

Садржај предмета:

Прва наставна јединица: Општи делови кривичног права и упоредног права

1. Основи криминализације
2. Централна начела и концепти кривичног права
 - 2.1. *Actus reus*
 - 2.2. *Mens rea*
 - 2.3. Облици кривичне одговорности

Друга наставна јединица: Општи делови кривичног права и упоредног права

3. Дефиниције одабраних кривичних дела

Трећа наставна јединица: Међународни аспекти кривичног права

4. Међународно право људских права (Истанбулска конвенција итд.)
 - 4.1.1. Применљиве одредбе права људских права
 - 4.1.2. Обавезе државе
5. Право ЕУ

Четврта наставна јединица: Међународни аспекти кривичног права

6. Међународно кривично право
 - 6.1.1. Међународни кривични поступак
 - 6.1.2. Дефиниција међународних злочина
 - 6.1.3. Врсте одговорности

Литература:

Обавезна литература:

- Maria Acale Sánchez, Ivana Marković, Susanne Strand, „Gender Competent Criminal Law“(co-authors), in: Th. Giegerich, D. Vujadinović, M. Fröhlich eds., *Gender-Competent Legal Education*, Springer, (co-authors: M. Acale, S. Strand), 429 – 465, ISBN 978-3-031-14360-1.
- F. Agnello, “A New ‘Gender’ Definition in International Law: the Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence”, *Spanish yearbook of international law*, No. 18, 2013/2014.
- D. Britton, *The Gender of Crime*, Rowman & Littlefield, 2018.
- D. Nicolson and L. Bibbings, *Feminist Perspectives on Criminal Law*, Cavendish, 2000.
- Indira Rosenthal, Valerie Oosterveld, and Susana SáCouto, *Gender and International Criminal Law*, OUP, 2022.

Додатна литература:

- D. Russell and R. Harmes, *Femicide in Global Perspective*, Teachers College, 2001.
- Mitsilegas, Valsamis, *EU criminal law*, Oxford, Hart, (latest ed)
- J. Hodge, *Gendered Hate. Exploring Gender in Hate Crime Law*, Northeastern University Press, Boston, 2011.
- R. Hunter and Sh. Cowan, *Choice and Consent – Feminist engagements with law and subjectivity*, Routledge-Cavendish, 2007.
- R. Kapur, „‘Faith’ and the ‘good’ liberal: The construction of female sexual subjectivity in anti-trafficking legal discourse”. In: V. Munro and C.F. Stychin, (eds), *Sexuality and the law*, Abingdon, Oxford, New York, 2007.
- B. Maletzky, *Sexual abuse and the sexual offender, Common Man or Monster?*, Karnac, 2016.
- A. Gill, C. Strange and K. Roberts, „*Honour” Killing and Violence*, Palgrave Macmillan, 2014.
- U. A. Musa, *Gender Justice in Islamic Law – homicide and bodily injuries*, Hart 2018.
- R. Weitzer, The Social Construction of Sex Trafficking: Ideology and Institutionalization of a Moral Crusade. In: *Politics & Society*. 35. Jg., 2007.
- L. Knafla, (ed.), *Crime, Gender, and Sexuality in Criminal Prosecutions*, Greenwood, 2002.

<ul style="list-style-type: none"> - R. Grey, <i>Prosecuting Sexual and Gender-based Crimes at the International Criminal Court: Practice, Progress and Potential</i>, Cambridge University Press, 2019. - M. Plaxton, <i>Implied consent and sexual assault: intimate relationships, autonomy, and voice</i>, McGill-Queen`s University Press, 2015. 			
Методe извођења наставe: Методe извођења наставe подразумевају уводна предавања и семинаре. Садржај семинара обухвата теоријске дискусије и студије случаја које ће бити правно разматране. Похађање овог предмета захтева активно учешће у виду презентација и дискусија и, у одређеним случајевима, писмених задатака. Студенти и студенткиње ће такође писати и рад на задату тему.			
Број часова активне наставe: 60		Теоријска наставa: 30	Практична наставa: 30
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања и практичне наставе	20	Усмени или писмени испит	40
семинарски рад	40		

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>			
Назив предмета: <i>ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ О РОДУ, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТИ И РАЗЛИЧИТОСТИ</i> (<i>PUBLIC POLICIES ON GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY</i>)			
Наставници/е: проф. др Бранко Радуловић, проф. др Данило Вуковић, др Зара Саеидзадех (<i>Zara Saeidzadeh</i> , Универзитет у Оребру).			
Практична наставa: проф. др Мирјана Дреновак Ивановић, др Зара Саеидзадех (<i>Zara Saeidzadeh</i> , Универзитет у Оребру)..			
Статус предмета: обавезни предмет			
Број ЕСПБ: 6 ЕСПБ			
Услови: /			
Циљеви предмета:			
<ul style="list-style-type: none"> - стицање родне перспективе у креирању јавних политика; - разумевање значаја родне равноправности у креирању јавних политика: демографске политике, популационе политике, социјалне политике, политика усмерених ка борби против сиромаштва, политика подршке породици, политика борбе против насиља над женама и девојчицама, здравствене политика, политика животне средине, политика климатских промена, економске политике, образовне и научне политике; - упознавање са законима и другим изворима права заснованим на принципу једнаких могућности и равноправности; - критичко промишљање о политици уродњавања кроз примену интерсекцијског и приступа различитости; - прецизно разматрање важности увођења уродњавања у јавне политике. 			
Исходи предмета:			
Студенти и студенткиње ће:			
<ul style="list-style-type: none"> - стећи општи поглед на концепте, принципе и циљеве родно-осетљиве области сачињавања јавних политика: биће упознати о начину примене родне перспективе у свим значењима јавних политика; - моћи да анализирају кључне политичке, социјалне и економске последице свих области сачињавања политика са тачке гледишта њихових импликација на родну равноправност; - стећи знања о: састављању прописа јавних политика и стратешком регулисању у међународном и националном оквиру; свим областима релевантних јавних политика и њиховом ревидирању 			

са тачке гледишта родних питања; мултисекционалним и интерсекционалним импликацијама за све значајне јавне политике о родној равноправности;

- стећи компаративни увид у политике о родној равноправности у свим државама повезаним са пројектом *LAWGID*;
- стећи знања и вештине за примену процене утицаја рода као механизма за развој јавних политика.

Садржај предмета:

1. Значење и циљеви родно осетљивих јавних политика.
2. Родно осетљиви надзор, родно осетљиво обликовање јавних политика, уродњавање јавних политика као инструмент.
3. Специфичне родно осетљиве социјалне политике (правни оквир и јавне политике).
4. Политике заштите породице – ванбрачне заједнице и право на својину и пензије, LGBT права, политике подршке традиционалне породице.
5. Родно осетљива политика образовања и науке – високо образовање и научноистраживачки рад.
6. Друге родно осетљиве политике, као што су политика заштите животне средине и политика о климатским променама.
7. Родно осетљиве политике које се односе на демографију, плодност и популационе политике из родне перспективе, нпр. политике о здравству, сексуалном и репродуктивном здрављу.

Литература:

Обавезна литература:

- J. Campbell, M. Gillespie, *Feminist Economics and Public Public Policy*, Routledge 2016. [Excerpt]
- A. Krizsán, *Mobilizing for Policy Change Women's Movements in Central and Eastern European Domestic Violence Policy Struggles*, 2015, <https://cps.ceu.edu/publications/books/mobilizing-for-policy-change>. [Excerpt]
- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023 [excerpt]
- Hervías Parejo, V., & Radulović, B. (2023). Public Policies on Gender Equality. In D. Vujadinović, M. Fröhlich, & T. Giegerich (Eds.), *Gender-Competent Legal Education*. Springer Textbooks in Law. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-14360-1_12 [Excerpt]

Додатна литература:

- C. Bacchi and E. Joan, *Mainstreaming Politics Gendering Practices and Feminist Theory*. Adelaide, S. Aust. 2010, University of Adelaide Press. <http://dx.doi.org/10.1017/UPO9780980672381>. [Excerpt]
- R. Crompton, *The Reconfiguration of Work and Family Life in Contemporary Societies*, Cambridge University Press 2009.
- S. D. Friedman, *Work and family--allies or enemies? what happens when business professionals confront life choices*, Oxford University Press, Oxford, New York 2000.
- A. Hattery, Women, work, and family balancing and weaving, *Thousand Oaks*, SAGE, Calif. London c2001.
- E. Lombardo, P. Meier, and M. Verloo, 'Policymaking and Gender', 2012 <https://doi.org/10.5278/freia.70824168>.
- M. Malden, *The changing realities of work and family: a multidisciplinary approach*, Wiley-Blackwell, Oxford 2008
- P. R. Moock, The Efficiency of Women as Farm Managers: Kenya. *American Journal of Agricultural Economics*, 1976. 58 (5):83 -35.
- A. Psacharopoulos, Returns to Investment in Education: A Global Up-date, *World Development*. 1994, 2 (9):1325-43.
- K. Saito and D. Spurling, Developing Agricultural Extension for Women Farmers, *World Bank Discussion Paper 156*. Washington, D.C. 1992.
- Z. Tzannatos, Growth. Adjustment and the Labour Market: Effects on Women Workers. *World Bank. Poverty and Social Policy Department*. Washington. D.C. 1995.

Методе извођења наставе:			
Процес учења ће бити заснован на сарадњи, могућности постављања питања, док ће се предавања одржавати на начин који је фокусиран на студенте и студенткиње, а у оквиру којег студенти могу да учествују у стицању знања. Првенствени циљ је стимулисање критичког размишљања студената, а ради бољег разумевања родне перспективе у сваку грану права, укључујући и ову. Студенти и студенткиње ће имати прилику да учествују у усменим презентацијама, семинарским часовима усмереним на дискусије, писању и одбрани семинарских радова, писаних задатака. Све активности студената ће бити узете у обзир приликом полагања завршних испита. Правила с тим у вези биће унапред одређена у инструкцијама за полагање испита.			
Број часова активне наставе: 45		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Оцена знања (максимални број поена: 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Учешће у настави, укључујући редовно похађање наставе	20	Писмени испит (есеј на задату тему или решавање хипотетичког случаја) Теме које чине материју за испит 1. Политике родне равноправности 2. Уродњавање 3. Интерсекционалност	40
Кратак семинарски рад (есеј) презентован на часу *(теме је потребно изабрати и обавестити наставника/цу до предложеног датума)	40		

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>	
Назив предмета: <i>СТУДИЈСКИ ИСТРАЖИВАЧКИ РАД И ПРИПРЕМА МАСТЕР РАДА (STUDY AND RESEARCH WORK AND PREPARATION OF MASTER'S THESIS)</i>	
Наставници/е: сви/е наставници/е који/е су укључени/е у овај студијски програм.	
Статус предмета: обавезан	
Број ЕСПБ: 15 ЕСПБ	
Услов: положени испити из свих предмета предвиђених овим студијским програмом.	
Циљеви предмета:	
<ul style="list-style-type: none"> - увод у правила и фазе у процесу састављања коначне мастер тезе на практичан и примењив начин; - одабир теме; - постављање хипотезе и циља истраживања; - дефинисање проблема; - начин прикупљања и коришћења литературе; - правила цитирања; - постављање структуре тезе. 	
Исходи предмета:	
Студенти и студенткиње ће стећи способност да самостално спроведу пројекат истраживања и одбране мастер рад.	
Садржај предмета:	
<i>Теоријски део:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - погледи на методе које ће бити коришћене током истраживања уз ослањање на знања и вештине које су стечене кроз предавања и испит из предмета методологија и практичне вештине. 	
<i>Практични део:</i>	

- одабир теме и проблема;
- рад у библиотеци и упутства за употребу електронских сервиса за приступ *online* едиција часописа, организација рада на прикупљеној литератури.

Литература:

Литература предвиђена за предмет Методологија и практичне вештине (*Methodology and Practical Skills*):

Обавезна литература:

- Z. Saeidzadeh, *Gender Research and Feminist Methodologies*, in: D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.
- D. Vujadinovic, *Theoretical-Methodological Premises of a Feminist Perspective*, in: G. Carapezza Figlia et. al. *Gendering Law: Challenges and Perspectives*, Special Vol *Actualidad Juridica Iberoamericana* 2023.
- *Council of Europe Gender Glossary*: <https://rm.coe.int/16805a1cb6>
- *EIGE Gender Glossary*: <https://eige.europa.eu/thesaurus/overview>
- *UNICEF Gender Glossary*: <https://www.unicef.org/rosa/media/1761/file/Gender%20glossary%20of%20terms%20and%20concepts%20.pdf>

Додатна литература:

- G. Beetham, J. Demetriades, „Feminist research methodologies and development: overview and practical application“, *Gender & Development* 15, no. 2 (2007): 199-216.
- L. Lindsey, *Gender Roles: A Sociological Perspective*, London: Routledge, 2015
- R. M. Lee, *Doing Research on Sensitive Topics*, Sage Publications, London 1993.
- H. Reeves and S. Baden, *Gender and Development: Concepts and Definitions*. Report No55. BRIDGE, Institute for Development Studies, University of Sussex. 2000, Available online: <http://www.bridge.ids.ac.uk/reports/re55.pdf>
- V. Sanmartin, *Trapped in Gender – understanding the concept of gender and the use in law*, University of Turku, Humaniora, Turku 2020. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/148958/AnnalesB508Sanmartin.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- J. Sprague, *Feminist methodologies for critical researchers: Bridging differences*, Rowman & Littlefield, 2016.
- A. B. Warren, *Gender in Field Research*, Qualitative Research Methods Series 9, Sage Publication, London 1988.
- M. Salter, J. Mason, *Researching and Writing Legal Dissertations*, Longman, 2007.
- Luey (ed), *Revising your dissertation: advice from leading editors*, Berkeley, 2004.

Методе извођења наставе:

Научноистраживачки рад; консултације са ментором/менторком.

Број часова активне наставе:

Остали часови:

Студијски истраживачки рад: 8 часова недељно; 120 часова у току семестра

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: *ИЗРАДА И ОДБРАНА МАСТЕР РАДА (DRAFTING AND DEFENSE OF MASTER'S THESIS)*

Наставници/е: сви/е наставници/е који/е су укључени/е у овај студијски програм

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 15 ЕСПБ

Услов: положени испити из свих предмета предвиђених студијским програмом и завршен студијски истраживачки рад и припрема мастер рада

Циљеви предмета:

- анализа одабране теме на аналитички и критички начин;

- одбрана мастер рада пред комисијом за оцену и одбрану.	
Исходи предмета: Студенти и студенткиње ће потпуно истражити дефинисани проблем, на основу стеченог знања и вештина да користе методолошке инструменте и аналитичке способности. Студенти и студенткиње ће применити одговарајући приступ проблему истраживања и стећи могућности за самостално теоријско истраживање и продубљену научну анализу приликом представљања и одбране мастер рада.	
Садржај предмета: - увод, - теоријски и методолошки део, - анализа теме, - истраживање, - резултати, - закључци, - листа коришћене литературе.	
Број часова активне наставе:	Остали часови: 4 часа недељно; 60 часова у току семестра
Методе извођења наставе: Завршни рад се израђује на основу теоријских и емпиријских истраживања, укључујући и консултације са ментором/менторком.	
Оцена знања (максимални број поена 100): одбрањен / није одбрањен	

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: РАДНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (LABOUR LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)
Наставници/е: проф. др Љубинка Ковачевић, проф. др Карло Пета (<i>Carlo Petta</i> , Универзитет LUMSA), проф. др Елеонор Кристоферсон (<i>Eleonor Kristoffersson</i> , Универзитет у Оребру).
Практична настава: доц. др Филип Бојић, пред. Еинар Приц (<i>Einar Prytz</i> , Универзитет у Оребру)
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ
Услови: /
Циљеви предмета: <ul style="list-style-type: none"> - увођење интерсекцијске и перспективе различитости у радно право, а посебно додавање такве перспективе родно осетљивом приступу; - преиспитивање кључних радноправних института кроз принцип (родне) равноправности и недискриминације; - подстицање на критичко размишљање и заједничко учење, ради бољег сагледавања родне и интерсекцијске перспективе у контексту разматрања положаја и радноправне заштите кандидата за запослење и запослених, а са циљем промовисања равноправности, инклузије и различитости у запошљавању и занимању; - стицање знања о укрштеној дискриминацији, идентитету и односима моћи би појачало свест о угрожености и неједнакости на тржишту и у свету рада; - стицање знања и вештина у вези са средствима за превазилажење изазова које препознају теорије интерсекционалности и различитости, како би се суштинска једнакост, у смислу препознавања „невидљивих“ ризика и гарантовања инклузије и различитости, остварила у свету рада.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће:

- стећи општи увид у примену принципа равноправности и различитости у свету рада;
- бити оспособљени да кроз принцип једнакости и равноправности, преиспитају релевантне изворе права и правне концепте и теорије;
- разумети последице увођења родне и интерсекцијске перспективе у радно право и узимати у обзир искуства и положај маргинализованих и стигматизованих радника;
- стећи одговарајуће знање за идентификовање и разумевање изазова у постизању суштинске једнакости у свету рада, као и знања која се тичу средстава и механизма од значаја за превазилажење таквих изазова.

Садржај предмета:**1) Интерсекцијски приступ у радном праву**

- 1.1. Принципи једнакости и недискриминације као фундаменталних принципа радног права
- 1.2. Примена интерсекцијског приступа у радном праву – специфичности и предности
- 1.3. Ризици примене интерсекцијског приступа у радном праву

2) Приступ запошљавању – родна, интерсекцијска и перспектива различитости

- 2.1. Кандидати/киње за запослење као жртве родно засноване и укрштене дискриминације
- 2.2. Услови за запошљавање и огласи за посао
- 2.3. Процеси регрутовања и запошљавања
- 2.4. Тестирање кандидата/киња за запослење
- 2.5. Алгоритамска дискриминација кандидата/киња за запослење
- 2.6. Мере позитивне акције

3) Суштинска једнакост и радна права

- 3.1. Ризик дискриминације у погледу услова рада и напредовања на раду
- 3.2. Једнакост, флексибилни уговори о раду и флексибилни услови рада
- 3.3. Процена професионалног ризика, превенција и безбедност и здравље на раду
- 3.4. Принцип једнаких зарада и родно засновани платни јаз
- 3.5. Ризик дискриминације у погледу престанка радног односа
- 3.6. Родно засновано насиље на раду – интерсекцијска перспектива

4) Интерсекцијска перспектива у колективном радном праву

- 4.1. Питања интерсекционалности и различитости у колективним уговорима
- 4.2. Промовисање једнакости и различитости кроз социјални дијалог
- 4.3. Политика различитости у погледу представника радника и синдикалних органа управљања и одлучивања

5) Осетљиве групе у свету рада – родна и интерсекцијска перспектива

- 5.1. Породичне обавезе радника као основ за дискриминацију
- 5.2. Положај жена са инвалидитетом у свету рада
- 5.3. Жене које припадају расним и етничким мањинама у свету рада
- 5.4. Укрштање рода и старости – одраз на свет рада
- 5.5. Бивши осуђеници/е као кандидати/киње за запослење и запослени/е
- 5.6. Дискриминација радника/ца на основу вере

Литература:

Обавезна литература:

- S. Bisom-Rapp, M. Sargeant, *Lifetime Disadvantage, Discrimination, and the Gendered Workforce*, Cambridge University Press, 2016.
- S. Burri, D. Schiek, *Multiple Discrimination in EU Law Opportunities for Legal Responses to Intersectional Gender Discrimination?*, European Institute for Gender Equality, 2009.
- J. Conaghan, "Labour Law and Feminist Method", *International Journal of Comparative Labour Law*, Vol. 33, No. 1/2017, 93–114.
- C. Estlund, *Working Together: How Workplace Bonds Strengthen a Diverse Democracy*, Oxford University Press, 2003.

- S. Fredman, *Intersectional Discrimination in EU Gender Equality and Non-discrimination Law*, European Commission, Brussels, 2016.
- *Intersectional Discrimination of Women and Girls with Disabilities and Means of Their Empowerment* (eds. Lj. Kovačević, D. Vujadinović, M. Evola), University of Belgrade Faculty of Law, 2022.
- M. Lansky *et al.* (eds), *Women, Gender and Work*, International Labour Office, 2017.
- J. Pillinger, N. Wintour, *Collective Bargaining and Gender Equality*, Agenda Publishing, 2019.
- C. Sheppard, *Multiple Discrimination in the World of Work*, International Labour Organization, Geneva, 2011.
- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich (eds), *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.
- B. Uladzislau, H. Kristin (eds.), *EU Anti-discrimination Law Beyond Gender*, Hart Publishing, 2018.

Додатна литература:

- E. Boris, D. Hoehker, S. Zimmermann (eds), *Women's ILO: Transnational Networks, Global Labour Standards and Gender Equity - 1919 to Present*, International Labour Office, 2019.
- L. Briskin, *Equity Bargaining/Bargaining Equity*, Centre for Research on Work and Society, York University, 2006.
- L. Briskin, A. Muller, *Promoting Gender Equality through Social Dialogue: Global Trends and Persistent Obstacles*, International Labour Office, 2011.
- M. De Vos, *Beyond Formal Equality, Positive Action under Directives 2000/43/ EC and 2000/78/EC*, European Communities, Publications Office of the EU, Luxembourg. 2007.
- A. Forrest, Hidden in the Past: How Labour Relations Policy and Law Perpetuate Women's Economic Inequality, *Canadian Woman Studies*, Vol. 23, No. 3/2004, 64-71.
- Fredman Sandra, *Intersectional discrimination in EU gender equality and non-discrimination law*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2016.
- *Handbook of Gender, Work and Organization* (eds. E. L. Jeanes, D. Knights, P. Yancey Martin), Wiley, 2011.
- Lj. Kovačević, *Gender Perspective of Development of Labour Law*, in: G. Carapezza Figlia, Lj. Kovačević, E. Kristoffersson (eds), „Gender Perspectives in Private Law“, Springer Nature, 2023, 105-127.
- A. McCann, *Sexual Harassment at Work: National and International Responses*, International Labour Office, 2005.
- S. Mooney, ‘Nimble’ Intersectionality in Employment Research: a Way to Resolve Methodological Dilemmas, *Work, Employment and Society*, Vol. 30, No. 4/2016, 708–718.
- S. Naman, K. Singh Vinod, P. Swati (eds.) *Management Techniques for a Diverse and Cross-Cultural Workforce*, IGI Global, 2018.
- M. Oelz, Sh. Olney, M. Tomei, *Equal Pay: An Introductory Guide*, International Labour Office, 2013.

Методе извођења наставе:

Првенствени циљ је укључити студенте и студенткиње у активно стицање знања и подстицање њиховог критичког разматрања имплементирања родне перспективе у сваку грану права, укључујући и ову. Процес учења ће се заснивати на сарадњи, могућности постављања питања од стране студената, док ће се предавања одржавати на начин који је фокусиран на студенте и студенткиње. Поред тога, настава ће подразумевати часове теоријске и практичне наставе, уз анализу праксе уговорних надзорних тела УН, МОП и Савета Европе, судске праксе Суда правде Европске уније, Европског суда за људска права и домаће судске праксе, студије случаја усмерене ка сложеним правним питањима, тако стварајући за студенте и студенткиње прилику да примењују изворе права на чињенице хипотетичког случаја. Додатно, користиће се и компаративни приступ.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
---------------------	-------	---------------	-------

активност у току предавања и практичне наставе	40	Писмени рад	60
--	----	-------------	----

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>			
Назив предмета: <i>СОЦИОЛОГИЈА ПРАВА И РОДНА РАВНОПРАВНОСТИ (SOCIOLOGY OF LAW AND GENDER EQUALITY)</i>			
Наставници/е: проф. др Данило Вуковић, др Зара Саеидзадех (<i>Zara Saeidzadeh</i> , Универзитет у Оребру), проф. др Умберто ди Мађо (<i>Umberto Di Maggio</i> , Универзитет <i>LUMSA</i>).			
Практична настава: асист. др Валерија Дабетић, асист. Мила Ђорђевић.			
Статус предмета: изборни предмет			
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ			
Услови: /			
Циљеви предмета:			
<ul style="list-style-type: none"> - стицање знања о феминистичким социолошко-правним приступима у разумевању родне равноправности, применом интерсекционалне перспективе; - анализа родне перспективе која се односи на савремена правна и социолошка питања, - стицање основних знања историјског и социо-културолошког контекста у развоју кључних родних концепата у женском/феминистичком покрету и феминистичким теоријама; - стицање знања о тренутним родним изазовима у друштву као и у различитим правничким професијама - анализа родне перспективе која се односи на савремена правна и социолошка питања. 			
Исходи предмета:			
Студенти ће стећи:			
<ul style="list-style-type: none"> - разумевање историјског и социо-културолошког развоја кључних родних концепата у праву и друштву; - стицање теоријских знања о феминистичким перспективама права и рода и друштва; - способност да идентификују и дефинишу савремене родне неједнакости у праву и друштву и да деконструишу и анализирају структурне неједнакости између мушкараца и жена, у друштву уопште као и у оквиру правничких професија (судије, јавни тужиоци, судско особље, адвокати, јавни бележници); - да критички преиспитају родна питања из интерсекцијског угла, а у контексту постизања родне равноправности у професионалном и породичном животу. 			
Садржај предмета:			
I – Теоријски приступи роду и праву. Феминистичке перспективе:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Друштво и право: социјална репродукција и конструкција идентитета, род и интерсекционалност, хегемонијски маскулинитет, легитимитет моћи и социјална контрола, родни систем и режими неједнакости 			
II - Анализа структуралних неједнакости – интерсекцијска перспектив			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Породични и приватни живот: јавна и приватна дихотомија, структуралне неједнакости, структурално насиље над женама – социолошко-правна перспектива. 2. Родно неосетљиво образовање: различити социолошки и образовни системи. 3. Тржиште рада: добра пракса у борби против родне неравноправности, разлике у зарадама, брига о породици у режимима благостања, професионална сегрегација (<i>job segregation</i>), статус и неформална заштита лица која раде у домаћинствима трећих лица (<i>domestic workers</i>). 4. Симболичко представљање рода: симболичко насиље над женама, мас-медији и фотографије, промовисање сексуалног узнемиравања, култура силовања и порнографија. 5. Родна неравноправност у јавној сфери: политика, политичке институције, политичке странке и владе – социолошко-правна перспектива. 			

б. Светски ланац родне неравноправности: утицаји глобализације, наслеђени патријархални обрасци vs. светски еманципацијски трендови – социолошко-правна перспектива.

Литература:

Обавезна литература:

- J. Acker, „Inequality Regimes Gender, Class, and Race in Organizations”, *Gender and Society*, Volume 20(4), pp. 441–464, 2006b.
- L. Chappell, S. L. Weldon and A. M. Tripp, „Moving to a Comparative Politics of Gender?”, *Politics and Gender*, Volume 2(2), pp. 221–263, 2006.
- L. Chappell, „New, old, and nested institutions and gender justice outcomes: A view from the international criminal court”, *Politics and Gender*, Volume 10(4), pp. 572–594, 2014.
- L. Chappell and G. Waylen, „Gender and the hidden life of institutions”, *Public Administration*, Volume 91(3), pp. 599–615, 2013.
- R. W. Connell and R. Pearse, *Gender: In World Perspective*, Polity Press, 2014.
- R. W. Connell and J. W. Messerschmidt, „Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept”, *Gender and Society*, Volume 19(6), pp. 829–859, 2005.
- K. Crenshaw, „Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics and Violence against Women of Color”, *Stanford Law Review*, Volume 43(6), p. 1241-1299, 1991.
- D. Grimshaw and J. Rubery, „The motherhood pay gap: a review of the issues, theory and international evidence”. *ILO Working Papers*, 2015.
- D. Grimshaw, H. Figueiredo, Women’s changing job structure in Europe: patterns of job concentration, low pay and welfare state employment, in: E. Macias-Fernandez and J. Hurley (Eds.), *Transformations of the Employment Structure in the EU and US*, Routledge, 1995-2007.
- J. Hagan and F. Kay, *Gender in Practise - A Study of Lawyers Life*, Oxford University Press, 1995.
- B. Kraus, „Gender and symbolic violence: Female oppression in the light of Pierre Bourdieu’s theory of social practice”, in: C. Calhoun, E. LiPuma and M. Postone (Eds.), *Bourdieu: critical perspectives*, Polity Press, 1993.
- J. Rubery, M. Smith and C. Fagan, „National Working-Time Regimes and Equal Opportunities”, *Feminist Economics*, Volume 4(1), pp. 71–101, 1998.
- T. Wright, „Women’s Experience of Workplace Interactions in Male-Dominated Work: The Intersections of Gender, Sexuality and Occupational Group”, *Gender, Work & Organization*, Volume 23(3), pp. 348–362, 2016.

Додатна литература:

- Alfama, „Género, poder y Administraciones públicas: Sobre la (im)posibilidad del cambio hacia una mayor igualdad. Una revisión de la literatura”, *Revista Española de Ciencia Política*, Volume 39(im), pp. 263–287, 2015.
- N. Bonaccorsi and M. Carrario „Participación de las mujeres en el mundo sindical: Un cambio cultural en el nuevo siglo”, *La Aljaba* (Luján), Volume 16, pp. 125-140, 2012.
- T. Bridges and C. J. Pascoe, „Hybrid masculinities: New directions in the sociology of men and masculinities”, *Sociology Compass*, Volume 8(3), pp. 246-258, 2014.
- R. Gill, „Empowerment/sexism: Figuring female sexual agency in contemporary advertising”, *Feminism & psychology*, Volume 18(1), pp. 35-60, 2008.
- S. Iqbal, A. Islam, R. Ramalho and A. Sakhonchik, „Unequal before the Law: Measuring Legal Gender Disparities across the World”, *Women’s Studies International Forum*, Volume 71, 2018.
- J. Jones et al. *Gender, sexualities and law*, Taylor and Francis, 2011.
- G. Kirton, „The influences on women joining and participating in unions”, *Industrial Relations Journal*, Volume 36(5), pp. 386–401, 2005.
- F. Mackay, „Thick” conceptions of substantive representation: women, gender and political institutions, *Journal of representative democracy*, Volume 44(2), pp 125-139, 2008.
- J. W. Messerschmidt and M. A. Messner, „Hegemonic, nonhegemonic, and „new” masculinities” In: J.

W. Messerschmidt, P. Y. Martin, M. A. Messner and R. Connell (Eds.), *Gender reckonings: New social theory and research*, NYU Press, 2018.

- A. McRobbie, „Notes on „What Not To Wear” and post-feminist symbolic violence”. *Sociological review*, Volume 52(2), pp. 99-109, 2004.
- V. Puig-Barrachina et al. „How to Resist Austerity: the Case of the Gender Budgeting Strategy in Andalusia”, *Gender, Work and Organization*, Volume 24 (1), pp. 34–55, 2017.
- J. A. Rinehart and J. Lorber „Gender Inequality: Feminist Theories and Politics”, *Teaching Sociology*, Volume 30 (1), p. 128, 2002.
- D. Sainsbury, „Women”s political representation in Sweden: Discursive politics and institutional presence”, *Scandinavian Political Studies*, Volume 27(1), pp.65-87, 2004.
- L. Scheller, „How important is the liaison between professional work and family work? The case of women bus drivers”, *A Journal of Prevention, Assessment & Rehabilitation*, Volume 40, pp. 5–15, 2011.
- T. Verge and R. Pastor, „Women”s political firsts and symbolic representation”, *Journal of Women, Politics & Policy*, Volume 39(1), pp. 26–50, 2018.
- T. Wright, „Women”s Experience of Workplace Interactions in Male-Dominated Work: The Intersections of Gender, Sexuality and Occupational Group”, *Gender, Work & Organization*, Volume 23(3), pp. 348–362, 2016.
- C. A. Yates, „Understanding caring, organizing women: how framing a problem shapes union strategy”, *European Review of Labour and Research*, Volume 16 (3), pp. 399– 410, 2010.

Методе извођења наставе:

Основни циљ предмета је мотивисање студената и студенткиња да се активно укључе у процес стицања знања и стимулисање критичког размишљања у погледу родне перспективе, интерсекционалности и различитости. Настава је замишљена интерактивно, кроз усмене презентације студената и студенткиња, дискусије, писање и одбрану семинарских радова, спровођење експлоративних емпиријских истраживања. Рад студената и студенткиња на часу, као и њихово додатно ангажовање, биће узети у обзир приликом давања завршне оцене. Предметни наставници и наставнице ће подстицати студенте и студенткиње да пишу и објављују радове на тему родне равноправности, у којима ће коментарисати компаративна решења и искуства

Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања и практичне наставе	20	писмени испит	
Семинарски рад	30	усмени испит	50

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: ПРАВНА ИСТОРИЈА – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (LEGAL HISTORY – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)
Наставници/е: проф. др Андреја Катанчевић, др Јури Оржик (<i>Yurii Orzikh</i> , Универзитет у Оребру), проф. др Пјетро Ло Јаконо (<i>Pietro Lo Iacono</i> , Универзитет LUMSA).
Практична настава: проф. др Марија Шохолм (<i>Maria Sjöholm</i> , Универзитет у Оребру), проф. др Маурилио Фелићи (<i>Maurilio Felici</i> , Универзитет LUMSA), проф. др Сања Глигић, проф. др Нина Кршљанин, асист. Уна Дивац.
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стицање основних знања о главним чиниоцима од значаја за разматрање интерсекционалности и различитости у упоредној правној историји: род и пол, држављанство и порекло, раса и етничка припадност, религија, класа или сталеж/каста, професија, сексуална оријентација итд.
- стицање знања о различитим облицима дискриминације, али и праксама које подразумевају толеранцију према одређеним групама кроз правну историју;
- овладавање знањима и вештинама за препознавање историјских, друштвених и културних околности које су условљавале третман појединаца који припадају одређеним групама кроз историју, те међусобних утицаја различитих чинилаца;
- примењивање интерактивног истраживачког приступа разматрању укрштеног утицаја различитих чинилаца кроз правну историју, у кључним правним системима или групама система („правних породица“) Антикe, Средњег века и Модерне, али и кроз анализу, на синтетички начин (у различитим правним системима и периодима) низа кључних питања која се тичу дискриминације која су се у овом или оном облику јављала у већини правних система.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће:

- стећи основно разумевање у погледу интерсекционалности и различитости кроз правну историју
- бити оспособљени да сагледају историјску позадину тренутне ситуације у погледу положаја појединих фактора и њихових укрштања у правним системима (како постигнуте напретке, тако и питања којима је потребно посветити посебну пажњу);
- бити оспособљени да предложе решења (адекватна у историјском и културном смислу) поводом питања која остају отворена у 21. веку.

Садржај предмета:

1. Правна неједнакост у антици (месопотамски, египатски, грчки и римски закони): положај жена, робова, припадника различитих класа, странаца;
2. Чиниоци који утичу на правни статус особе у законима средњовековне Европе и Блиског истока: све већи утицај монотеистичких религија и хијерархије сталежа;
3. Модерност у Европи: грађанство, секуларизам и закон(и);
4. Извезена модерност: колонијализам, империје и правне (не)једнакости;
5. Доба брзих промена: еманципација и нови облици дискриминације у дугом 20. веку.

Док ће главни фокус предмета бити на европским, англосаксонским и блискоисточним правним системима, „егзотичнији“ системи попут оних на Далеком истоку (Кина, Јапан, Индија), афричких или јужноамеричких система ће такође бити узети у разматрање – кроз теме есеја, семинарске радове, радионице, додатне изборне предмете итд.

Литература:

Обавезна литература:

- Excerpts from D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.
- Excerpts from M. Stol, *Women in the Ancient Near East*, Walter de Gruyter inc., Boston/Berlin 2016, OR J. Evans Grubs, *Women and the Law in the Roman Empire*, Routledge, London/New York 2002, OR E. Meier Tetlow, *Women, Crime and Punishment in Ancient Law and Society*, vol. I - II, Continuum, New York 2005 (according to the student's preferences).
- Excerpts from S. L. Kimble, M. Röwekamp (eds.), *New Perspectives on European Women's Legal History*, Routledge 2017.
- Excerpts from M. Bosworth, J. Flavin (eds.), *Race, Gender, and Punishment: From Colonialism to the War on Terror*, Rutgers University Press, 2007.

Додатна литература:

- D. M. Schaps, *Economic rights of women in ancient Greece*, Edinburgh University Press, 1979.

- S. Treggiari, *Roman Marriage: Iusti Coniuges from the Time of Cicero to the Time of Ulpian*, Clarendon Press 1991.
- C. Graves-Brown, *Dancing for Hathor: Women in Ancient Egypt*, Continuum 2010.
- I. Peled, *Law and Gender in the Ancient Near East and the Hebrew Bible*, London, Routledge, 2019.
- A. E. Laiou (ed.), *Consent and Coercion to Sex and Marriage in Ancient and Medieval Societies*, Dumbarton Oaks 1993.
- J. Bennett, R. Karras (eds.) *The Oxford Handbook of Women and Gender in Medieval Europe*, Oxford University Press 2013.
- J. A. Brundage, *Law, Sex, and Christian Society in Medieval Europe*, The University of Chicago Press, 1987.
- C. Ekholst, *A Punishment for Each Criminal: Gender and Crime in Swedish Medieval Law*, Brill 2014.
- N. J. Menuge (ed.), *Medieval Women and the Law*, Boydell 2003.
- M. Murray, *The Law of the Father?: Patriarchy in the transition from feudalism to capitalism*, Routledge 1995.
- S. M. St. Pierre, *The struggle to serve: The ordination of women in the Roman Catholic Church*, McFarland & Co, 2011.
- M. Migliorino Miller, *The authority of women in the Catholic Church*, Emmaus Road, 2015
- J. G. Sperling and Sh. Kelly Wray (eds.), *Across the Religious Divide: Women, Property, and Law in the Wider Mediterranean (ca. 1300-1800)*, Routledge 2009.
- M. Arnot and C. Osborne (eds.), *Gender and Crime in Modern Europe (Women's and Gender History)*, UCL Press 1999.
- G. Walker, *Crime, gender, and social order in early modern England*, Cambridge University Press 2003.
- E. Kingston-Mann, *Women, Land Rights and Rural Development: How Much Land Does a Woman Need?*, Routledge 2018.
- J. Spence, S. J. Aiston and M. M. Meikle (eds.), *Women, education, and agency, 1600-2000*, Routledge 2010.
- S. Meder and C.E. Mecke (eds.), *Family Law in Early Women's Rights Debates*, Cologne 2013.
- K. Cowman, N. J. Koefoed, Å. Karlsson Sjögren (eds.), *Gender in Urban Europe: Sites of Political Activity and Citizenship, 1750-1900*, Routledge 2018.
- M. J. Mossman, *The First Women Lawyers – A Comparative Study of Gender, Law and the Legal Professions*, Hart Publishing 2006.
- Failinger, Marie A., Elizabeth R. Schiltz and Susan J. Stabile (eds.), *Feminism, Law, and Religion*, Ashgate 2013.
- T. A. Thomas and T. J. Boisseau (eds.), *Feminist Legal History: Essays on Women and Law*, NYU Press 2011.
- S. Rose and E. Heijmans (eds). *Diversity and Empires : Negotiating Plurality in European Imperial Projects from Early Modernity*. Taylor & Francis Group 2023.
- M. Saavedra, „Diversity as Paradox: Legal History and the Blind Spots of Law“, *Social Science Research Network*, 2000. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3554952>

Методе извођења наставе:

Методе наставе се састоје од предавања и практичне наставе. Од студената се очекује да буду активни и да комуницирају са наставником и другим студентима током предавања и практичне наставе, да постављају питања и коментаришу рад који је у току. Користиће се упоредни приступ. Интерактивни педагошки приступ ће бити аксиоматичан. Садржаји ће бити свеобухватни и вишедимензионални, и што атрактивнији за домаће и стране студенте. Заинтересовани студенти могу да изаберу писање рада који се односи на било који предмет током наставног семестра. Ово ће пружити прилику студентима да искажу своје интересовање за одређене теме тако што ће презентовати своје истраживачке радове и учествовати у отвореним дискусијама о њима са осталим студентима, и биће узето у обзир на испиту. Користиће се и кратки истраживачки задаци (кратке презентације) и дебате о одређеним темама, као допуна предмету предавања. Такође ће

бити коришћена метода студије случаја, како у виду анализе актуелних релевантних историјских случајева, тако и решавања примера (измишљених) случајева које су представили наставници, како би се боље разумело право у пракси.

Број часова активне наставе: 45 **Теоријска настава: 30** **Практична настава: 15**

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	
активност у току предавања и практичне наставе	40	писмени испит	
семинарски рад (изборни)	30	усмени испит	30

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: *ДИГИТАЛНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ, ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И РОД (DIGITAL TECHNOLOGIES, ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GENDER)*

Наставници/е: проф. др Душан Поповић, проф. др Фабио Маћиоће (*Fabio Macioce*, Универзитет *LUMSA*), проф. др Магнус Кристоферсон (*Magnus Kristoffersson*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: проф. др Бојан Спаић, доц. др Бранка Бабовић Вуксановић, доц. др Новак Вујичић, др Ригмор Аргрен (*Rigmor Argren*, Универзитет у Оребру).

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стицање знања и родно осетљивих компетенција за препознавање ризика у вези са развојем и применом дигиталних технологија, укључујући вештачку интелигенцију (AI);
- критичко процењивање релевантних ризика из перспективе интерсекционалности и различитости;
- овладавање знањима из четири посебна аспекта: (1) дигитализација, вештачка интелигенција и родна равноправност; (2) алгоритамска дискриминација, вештачка интелигенција и машинско учење; (3) увођење родне равноправности у дигиталне технологије и вештачку интелигенцију (4) студије случаја које се тичу алгоритамске дискриминације;
- анализа правног оквира у ЕУ и судске праксе;
- анализа других система у којим је уређење дигиталних технологија другачије у односу на ЕУ.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће:

- стећи знање о основним концептима дигитализације, вештачке интелигенције и алгоритамске дискриминације;
- стећи увид у то како дигиталне технологије и вештачка интелигенција са једне стране доводе до појаве нових облика дискриминације, док истовремено доприносе борби против дискриминације;
- сазнати основне етичке принципе од значаја за системе којима управља вештачка интелигенција, као и новине у правном оквиру на међународном и регионалним нивоу, које се односе на дигитализацију и вештачку интелигенцију;
- стећи продубљена знања о односу различитих врста технолошког развоја са родом, интерсекционалношћу и различитошћу;
- бити оспособљени да препознају и идентификују ризике и могућности које произлазе из развоја и примене дигиталних технологија, укључујући вештачку интелигенцију;
- бити у могућности да разумеју релевантне ризике из родне и интерсекцијске перспективе;
- бити оспособљени да примене стечено знање и вештине за проучавање случајева који се односе на дигитализацију у јавној управи и управљању, као и на коришћење вештачке интелигенције у јавној управи и управљању.

Садржај предмета:

1. Дигиталне технологије и дигитализација
2. Родна равноправност и дигитализација
3. Вештачка интелигенција
4. Родна равноправност и вештачка интелигенција
5. Алгоритамска дискриминација: појам и врсте
 - а. Предрасуде у процесу прикупљања података
 - б. Предрасуде у процесу машинског учења
 - в. Техничке предрасуде
 - г. Предрасуде и нова знања из алгоритамске перспективе
6. Препознавање алгоритамске дискриминације
 - а. Предвиђање околности у којима долази до деловања полиције;
 - б. Генерисање слике;
 - в. Системи за праћење кандидата;
 - г. Здравствена заштита.
7. Етички принципи управљања вештачком интелигенцијом: људско управљање и надзор, техничка стабилност и сигурност, приватност и управљање подацима, транспарентност, различитост, забрана дискриминације и правичност, друштвено и еколошко благостање, одговорност
8. Законска регулатива која се односи на алгоритамску дискриминацију:
 - а. Закон о дигиталним услугама ЕУ
 - б. Закон о вештачкој интелигенцији ЕУ
 - в. Међународна регулатива – Смернице о употреби вештачке интелигенције у правосуђу
9. Студије случаја: развој употребе дигиталне технологије и вештачке интелигенције у правосуђу и недавни случајеви алгоритамске пристрасности и дискриминације

Литература:

- Bauer, Greta R. and Lizotte J. Daniel, “Artificial Intelligence, Intersectionality, and the Future of Public Health”, *American Journal of Public Health* 111, 98_100, <https://doi.org/10.2105/AJPH.2020.306006>
- Filippo Raso, Hiligoss Hanna, Krishnamurty Vivek, Christopher Bavic, Kim Levin, “Artificial intelligence and human rights: opportunities and risks”, Berkman Klein Center for Internet and Society Research Publication, available at: dash.harvard.edu/handle/1/38021439
- [Fosch-Villaronga, E., Poulsen, A., “Diversity and Inclusion in Artificial Intelligence” in: Custers, B., Fosch-Villaronga, E. \(eds\) Law and Artificial Intelligence. Information Technology and Law Series, vol 35. T.M.C. Asser Press, The Hague. https://doi.org/10.1007/978-94-6265-523-2_6](https://doi.org/10.1007/978-94-6265-523-2_6)
- Ilaria Mariotti, “Gender Equality in Digitalization”, 2021, https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/kg/gender_equality_in_digitalization.pdf
- Juliana Castaneda, Milagros Sainz, Assumpta Jover, Laura Calvet, Sergi Yanes, Angel A. Juan, “Dealing with Gender Bias Issues in Data-Algorithmic Processes: A Social-Statistical Perspective,” *Algorithms* 2022, 15(9).
- Safiya Noble, “Algorithms of Oppression: How Search Engines Reinforce Racism”, *NYU Press*, 2018.
- Sunny Shrestha, Sanchari Das, “Exploring gender biases in ML and AI academic research through systematic literature review”, *Front. Artif. Intell.*, Vol. 5, 2022.
- Ulf Berlitz et al. (eds), *General principles of EU law and the EU digital order*, Kluwer Law International, 2020.

Методе извођења наставе:

Процес учења ће утолико бити заснован на методе предавања која подразумева сарадњу, истраживачки фокус и оријентисан је ка студентима и студенткињама. Осим уводних предавања, на којима ће студенти и студенткиње бити упознати са важносту увођења родне и интерсекцијске перспективе у правно размишљање о развоју и примени дигиталних технологија, критичко размишљање ће додатно бити подстакнуто кроз практичну наставу. Студенти и студенткиње ће добијати практичне задатке, те ће разматрати случајеве и судску праксу из родне перспективе.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
Активност у току предавања и практичне наставе	40	Писмени испит (семинарски рад)	60
Семинарски рад			

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: ПОЛОЖАЈ ОСОБА СА ИНВЛИДИТЕТОМ – МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП (<i>POSITION OF PERSONS WITH DISABILITIES – MULTIDISCIPLINARY APPROACH</i>)
Наставници/е: проф. др Љубинка Ковачевић, проф. др Катарина Доловић Бојић, проф. др Томас Страндберг (<i>Thomas Strandberg</i> , Универзитет у Оребру).
Практична настава: доц. др Снежана Дабић Никићевић, др Зара Саеидзадех (<i>Zara Saeidzadeh</i> , Универзитет у Оребру), асист. Мила Ђорђевић, др Адријана Бруска (<i>Adriana Brusca</i> , Универзитет LUMSA).
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ
Услови: /
Циљеви предмета: <ul style="list-style-type: none"> - увођење интерсекцијске и перспективе различитости у разматрање положаја особа са инвалидитетом; - сагледавање положаја особа са инвалидитетом из угла различитих грана права (право људских права, антидискриминационо право, грађанско право, породично право, радно право, право социјалне сигурности и кривично право), као и са становишта социјалне политике и социологије; - адекватно разумевање међународних инструмената који су од значаја за заштиту особа са инвалидитетом, и подстицање размишљања о мерама које државе потписнице ових извора права треба да усвоје, а како би њихово законодавство било усклађено са међународним стандардима и смерницама; - продубљено разумевање правних аспеката теме и промишљање практичних импликација заштите особа са инвалидитетом кроз различите гране права; - стицање свеобухватног погледа на заштиту особа са инвалидитетом на глобалном нивоу; - стицање саосећајности и подизање свести о области заштите особа са инвалидитетом; - стицање знања и вештина за превазилажење изазова препознатих кроз теорије интерсекционалности и различитости, како би се постигло пуно учешће и суштинска равноправност особа са инвалидитетом.
Исходи предмета: Студенти ће стећи: <ul style="list-style-type: none"> - општи увид у (економски, политички, друштвени и правни) положај особа са инвалидитетом; - способност поновног сагледавања, кроз принцип једнакости, различитих извора права, као и теоријских концепата и теорија; - способност критичког мишљења у погледу разматрања положаја особа са инвалидитетом, из родне, интерсекцијске и перспективе различитости, у различитим сферама живота и друштва; - одговарајуће знање да идентификују и разумеју изазове у постизању суштинске једнакости, те да стекну знање о механизмима за превазилажење тих изазова.
Садржај предмета: 1. Терминологија, појмови и теоријски модели инвалидитета 1.1. Терминологија и језик кроз који се изражава поштовање према особама са инвалидитетом

1.2. Концепти инвалидитета

1.3. Модели инвалидитета (социјални модел, медицински модел, био-психо-социјални модел, модел људских права)

1.4. Особе са инвалидитетом и концепт угрожености

2. Јавноправни аспекти заштите особа са инвалидитетом – међународна и упоредноправна перспектива

2.1. Општи преглед међународних принципа и смерница које се тичу правима особа са инвалидитетом

2.2. Конвенција УН о правима особа са инвалидитетом и правне импликације ове конвенције за државе потписнице

2.3. Систем заштите особа са инвалидитетом Савета Европе

2.4. ЕУ оквир од значаја за заштиту особа са инвалидитетом

2.5. Заштита особа са инвалидитетом у Афричкој унији

2.6. Мултилатералне стратегије посвећене положају особа са инвалидитетом усвојене од стране држава Азије и Пацифика

2.7. Правни систем САД од значаја за заштиту особа са инвалидитетом

3. Грађанскоправни аспекти заштите особа са инвалидитетом – перспективе интерсекционалности

3.1 Правна способност особа са инвалидитетом

3.2 Потрошачи са инвалидитетом

3.3 Особе са инвалидитетом – породичноправни аспекти

4. Заштита особа са инвалидитетом у радном праву и праву социјалне сигурности – интерсекцијска перспектива

4.1. Тржиште рада и дискриминација кандидата за запослење на основу инвалидитета

4.2. Запошљавање у заштитним радионицама

4.3. Запослење на отвореном тржишту, уз разумно прилагођавање

4.4. Квоте за запошљавање особа са инвалидитетом

4.5. Интерсекцијска дискриминација особа са инвалидитетом на радном месту

4.6. Држављанство и инвалидитет

4.7. Социјална држава и инвалидитет

5. Кривичноправна заштита особа са инвалидитетом – интерсекцијска перспектива

5.1. Кривична дела и прекршаји чије су жртве особе са инвалидитетом

5.2. Посебне потребе у контексту притвора и затвора особа са инвалидитетом

5.3. Заштита особа са инвалидитетом као странака и сведока у кривичним поступцима

6. Потребе особа са инвалидитетом и приступ правди

6.1. Концепт приступа правди

6.2. Изаови у погледу приступа правди са којима се суочавају особе са инвалидитетом (судови су физички неприступачни; чоше услуге превоза; негативна перцепција особа са инвалидитетом од стране службеника који раде у судовима и правосуђу; сиромаштво и високи трошкови судских спорова; недовољан приступ информацијама; ограничене услуге правне помоћи)

7. Јавне услуге и доступност особама са инвалидитетом

7.1. Концепт друштвене одрживости градова

7.2. Изаови социјалног укључивања особа са инвалидитетом у градовима

7.3. Кретање и особе са инвалидитетом (физичке баријере, недостатак сигнализације и информација, проблеми са приступом, ограничен приступ зградама и објектима, неприступачна технологија)

7.4. Безбедност и особе са инвалидитетом (одсуство безбедности у јавним просторима, виктимизација, ограничен приступ хитним службама, препреке у контексту пријављивања кривичног дела)

7.5. Становање и особе са инвалидитетом (недостатак приступачног становања, приступачност, ограничена доступност услуга подршке, неприступачна насеља, стамбена нестабилност)

7.6. Приступ јавним услугама (физичка доступност, комуникацијске баријере, дигитална доступност, ограничена доступност услуга подршке)

7.7. Студије случаја: Примери друштвено одрживих градова

8. Ванправни инструменти од значаја за постизање инклузије особа са инвалидитетом: од маргинализације до интергације, инклузије и различитости

Литература:

Обавезна литература:

- M. Bach, L. Kerzner (prep. by), *A New Paradigm for Protecting Autonomy and the Right to Legal Capacity. Advancing Substantive Equality for Persons with Disabilities through Law, Policy and Practice*, Law Commission of Ontario, 2010.
- K. Davaki et al., *Discrimination Generated by the Intersecton of Gender and Disability*, European Parliament, 2013.
- G. de Beco, *Disability in International Human Rights Law*, Oxford University Press, 2021.
- *Intersectional Discrimination of Women and Girls with Disabilities and Means of their Empowerment* (eds. Lj. Kovačević, D. Vujadinović, M. Evola), University of Belgrade Faculty of Law, 2022.
- K. Hisayo, L. T. Matti, *Disability, Happiness and the Welfare State, Finland and the Nordic Model*, Routledge, 2024.
- Lawson, A. E. Beckett, The Social and Human Rights Models of Disability: Towards a Complementarity Thesis, *International Journal of Human Rights*, Vol. 25, No. 2/2021, 348-379.
- D. Schiek, Intersectionality and the Notion of Disability in EU Discrimination Law, *Common Market Law Review*, Vol. 53, No. 1/2016, 35-63.
- M. Sépulchre, *Disability and Citizenship Studies*, Routledge, 2021.
- T. Shakespeare, *Disability Rights and Wrongs Revisited*, Routledge, 2014.
- L. Waddington, A. Broderick, *Combating Discrimination and Realising Equality. A Comparison of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities and EU Equality and Non-discrimination Law*, European Commission, 2018.

Додатна литература:

- M. Bell, L. Waddington, *The Employment Equality Directive an Supporting People with Psychosocial Disabilities in the Workplace. A Legal Analysis of the Situation in the EU Member States*, European Commission, 2016.
- D. Ferri, A. Lawson, *Reasonable Accommodation for Disabled People in Employment - A Legal Analysis of the Situation in EU Member States, Iceland, Liechtenstein and Norway*, Publications Office of the European Union, 2016.
- C. Gormley, N. Watson, Inaccessible Justice: Exploring the Barriers to Justice and Fairness for Disabled People Accused of a Crime, *The Howard Journal of Crime and Justice*, Vol. 60, No. 4/2021, 493-510.
- *Involuntary placement and involuntary treatment of persons with mental health problems*, European Union Agency for Fundamental Rights, 2012.
- K. E. Jung, T. Skinner, S. L. Parish, A Study on Intersectional Discrimination in Employment against Disabled Women in the UK', *Disability & Society*, Vol. 35, No. 5/2020, 715-737.
- D. Larson, Access to Justice for Persons with Disabilities: An Emerging Strategy, *Laws*, Vol. 3, No. 2/2014, 220-238.
- J. Morris, Feminism and Disability, *Feminist Review*, Vol. 43, No. 1/1993, 57-70.
- N. A. Naples, L. Mauldin, H. Dillaway, Gender, Disability, and Intersectionality, *Gender & Society*, Vol. 33, No. 1/2019, 5-18.
- S. Ortoleva, Inaccessible Justice: Human Rights, Persons with Disabilities and the Legal System, *ILSA Journal of International & Comparative Law*, Vol. 17, 2011, 281-320.
- A. Petasis, Discrepancies of the Medical, Social and Biopsychosocial Models of Disability. A Comprehensive Theoretical Framework. *The International Journal of Business Management and Technology*, Vol. 3, No. 4/2019, 42-54.
- M. Samek Lodovici et al., *Discrimination and Access to Employment for Female Workers with Disabilities*, European Parliament, 2017.

- A. Stein Michael, B. Pias, Including Disability in Business and Human Rights Discourse and Corporate Practice, *Business and Human Rights Journal*, Vol. 6, No. 3/2021, 490-513.

Методе извођења наставе:

Кључни циљ се огледа у укључивању студената и студенткиња у процес стицања знања и подстицање њиховог критичког мишљења, ради бољег разумевања важности родне, интерсекцијске и перспективе различитости у контексту особа са инвалидитетом, и посебно одређених осетљивих група особа са инвалидитетом (нпр. жене, деца, сиромашни који живе у руралним областима). Настава ће бити заснована на заједничком истраживању и учењу, те размени идеја. Такође, напомињемо да предмет подразумева како теоријске, тако и практичне аспекте, са посебним фокусом на анализу праксе судова, као и других уговорних и експертских тела УН-а, МОР-а и Савета Европе, а у том смислу посебно судске праксе Европског суда за људска права и Суда правде Европске уније, као и националних судова. Поред тога, биће коришћене и студије случаја кроз које ће бити размотрена сложена правна питања. Такође, биће коришћен и упоредноправни метод.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања и практичне наставе	40	Писмени испит или анализа случаја	60

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: МЕДИЦИНСКО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (MEDICAL LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Марија Караникић Мирић, доц. др Ивана Марковић; проф. др Магнус Кристоферсон (*Magnus Kristoffersson*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: асист. Ивана Бараћ Миловановић.

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- усвајање интерсекционалне перспективе и перспективе различитости у промишљању медицинског права;
- упознавање са принципима медицинског права и правом на здравље као људским правом испреплетеним настанком појмова интерсекционалности и различитости;
- постизање разумевања да интерсекционалност функционише кроз испитивање како свака појединачна лична особина као што су раса, етничка припадност, социо-економски статус и/или брачни статус могу утицати на неједнакости и пристрасности у пружању здравствене заштите;
- стицање знања за указивање и препознавање могућих преклапања различитих аспеката личности који могу довести то интерсекцијске дискриминације, као и неједнакости у здравственом систему;
- развијање другачије перспективе разматрањем чињенице да је интерсекционални приступ у медицинском праву од критичног значаја јер обезбеђује правичнији систем здравствене заштите који препознаје и одговара на различите потребе и интерсекционалне карактеристике пацијената унутар наведеног система;
- стицање знања у специфичним областима медицинског права које потврђују потребу да се усвоји интерсекционална и различита перспектива (нпр. приступ систему здравствене заштите, репродуктивна права, операције промене пола, сакаћење женских полних органа, итд.);
- анализа улоге државних здравствених професионалаца и њихову одговорност у оквиру јавног здравственог система;

- упознавање са релевантним и најважнијим примерима из судске праксе у области медицинског права која истовремено потврђује потребу усвајања интерсекционалне перспективе и перспективе различитости.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће стећи способности да:

- примене компликован и вишеслојан начин размишљања на изузетно важне проблеме који се јављају у медицинском праву јер ће имати могућност да идентификују и примене интерсекцијски поглед на проблем и на тај начин открију и учине видљивим социјалне проблеме који утичу на одређене делове медицинског права;
- разумеју основне појмове и принципе медицинског права и да остваре увид у користи (и потенцијалне замке) примењивања интерсекционалности на медицинско право;
- остваре продубљено разумевање изразити испреплетаних узрока здравствених неједнакости уз помоћ учења које се заснива на концепту проблем-решење, везаном за различите здравствене исходе, као и различите медицинске поддисциплине;
- препознају и формирају став о улози појединца као и могуће предрасуде и постојеће системе привилегија који постоје у здравственом систему.

Садржај предмета:

1. Увод у медицинско право.
2. Веза између права на здравље и забране дискриминације и правичности.
3. Права пацијената анализирана кроз интерсекцијску призму.
4. Коришћење права на самосталност и самоопредељење.
5. Студија случаја: Да ли постоји интерсекцијска дискриминација у случајевима сакаћења женских гениталија?
6. Да ли медицински подпомогнута репродукција може да помогне у остваривању једнакости?
7. Медицински подпомогнута репродукција и различите потребе и укрштање карактеристика оних који ово право користе.
8. Правна дилема везана за почетак живота: Репродуктивно право и слобода (не) родити.
9. Студија случаја: Да ли абортус може бити коришћен као средство за планирање породице када у то питање укључимо интерсекцијску дискриминацију?
10. Акушерско насиље.
11. Операције за промену пола.
12. Грађанскоправна одговорност доктора и здравствених установа – увод.
13. Пренатални немар.
14. Кривичноправна одговорност доктора и здравствених институција – увод.
15. Кривичноправна одговорност доктора и здравствених институција – преглед правне праксе.

Литература:

Обавезна литература:

- D. Vujadinović, M. Frölich, Th. Giegerich (eds.), *Gender Competent Legal Education*, Springer, Heidelberg, 2022.
- D. Vujadinović, E. Kristoffersson, M. Evola (eds.), *Law and Gender from Intersectionality and Diversity Perspective* (to be published).

Метода извођења наставе:

Основни интерес је активно учествовање студената и студенткиња у стицању знања, као и у развијању њиховог критичког размишљања ради бољег разумевања имплементације родне перспективе у сваку грану права, укључујући и ову.

Метод извођења наставе састоје се из интерактивних предавања која подразумевају приступ који у свом фокусу има студента/студенткињу. Од студената се очекује да буду активни и да комуницирају са предавачима и другим студентима током предавања и вежби, да постављају питања и дају коментаре и своје утиске. Што се практичне наставе тиче, примарни начин предавања ће подразумевати анализу правне праксе коју ће пратити разговор на одређену, главну, тему. Кратки истраживачки задаци (кратке презентације) ће, такође, бити коришћени, да би се употпунила тема

предавања, литературе или дебате.			
Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	
Оцена знања (максималан број поена: 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања и практичне наставе	40	Писмени испит (семинарски рад)	60
Семинарски рад			

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: ПОРОДИЧНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (FAMILY LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)
Наставници/е: проф. др Габријеле Карапеца Фиља (<i>Gabriele Carapezza Figlia</i> , Универзитет LUMSA), проф. др Урош Новаковић, др Јури Оржик (<i>Yurii Orzikh</i> , Универзитет у Оребру). Практична настава: проф. др Пјетро Ло Јаконо (<i>Pietro Lo Iacono</i> , Универзитет LUMSA), проф. др Карло Пета (<i>Carlo Petta</i> , Универзитет LUMSA), асист. Ивана Бараћ Миловановић.
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ
Услови: /
Циљеви предмета: <ul style="list-style-type: none"> - анализа утицаја родне перспективе на развој породичног права и судских поступака у вези са породицом; - упознавање са нормативним развијањем према формалној једнакости и наставком развијања реформи које за циљ имају постизање суштинске једнакости у породичном праву; - стицање знања о развоју појма породице од традиционалног модела који се најпре заснива на примарној улози супруга односно оца, ка моделу који је заснован на родној једнакости са интерсекцијским приступом који узима у обзир целину и међусобне утицаје (многих) различитих идентитета које лице поседује као и њихов однос са ширим системом искључивања и дискриминације; - овладавање знањима о утицају који род има на регулисање хетеросексуалних и хомосексуалних бракова, заједницу, родитељску одговорност, потомство, развод, растављање, породично насиље, стварноправна питања (подела имовине, алиментација, издржавање), усвајање као и хранитељство; - разумевање питања везаних за процесно право узимајући у обзир чињеницу да је већ неколико промена породичног закона директно утицало на процесни поступак (поступак склапања брака, сродство, пословна способност физичких лица, ванпарнични поступак); - стицање свеобухватног знања о породичном праву које обухвата обе гране (материјалну и процесну), из родне перспективе.
Исходи предмета: Студенти и студенткиње ће стећи: <ul style="list-style-type: none"> - ширу и детаљнију перспективу везану за релевантне проблеме данашњице у оквиру породичног права; - специфична знања заснована на компаративној анализи следећих тема: породица из перспективе рода; брак, развод и њихови аспекти из перспективе рода; утврђивање/оспоравање материнства и очинства, родитељска одговорност, из родне перспективе, усвојење/хранитељство, поступци утврђивања алиментације итд.
Садржај предмета: <ol style="list-style-type: none"> 1. Породица из перспективе рода: развој и тренутна ситуација са прегледом питања о

формалној/материјалној родној једнакости (како унапредити правила о родној једнакости да би се постигла материјална родна једнакост);

2. Род и брачне перспективе (I): Лични аспекти (Једнака права и обавезе супружника) и (II) Имовински аспекти (Управљање брачном имовином) и (III) Истополни бракови;
3. Родна перспектива и развод/растављање (Укључујући и поступак развода);
4. Родна перспектива и утврђивање/оспоревање материнства и очинства (наследна права, претпоставке очинства, поступак наслеђивања, уговори о потпомогнутој репродукцији);
5. Родна перспектива и родитељска одговорност и усвојење/хранитељство;
6. Родна перспектива и алиментација и имовинска права бивших супружника/ванбрачних партнера;
7. Родна перспектива и алиментација;
8. Родна перспектива и поступци о утврђивању старатељства над дететом;
9. Родна перспектива и поступци утврђивања издржавања супружника;
10. Родна перспектива и породично насиље.

Литература:

Обавезна литература:

- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich (eds.), Gender Competent Legal Education, Springer, 2023;
- G. Carapezza Figlia and others (eds.), Gendering Law. Challenges and Perspectives, Actualidad Jurídica Iberoamericana, 2023, 19 bis.

Додатна литература:

- M. Afkhami, Y. Ertürk, A. Elizabeth Mayer (eds.), Feminist Advocacy, Family Law and Violence against Women: International Perspectives, Routledge, 2019;
- R. Hunter, S. Cowan eds. Choice and Consent: Feminist Engagements with Law and Subjectivity, Routledge, 2007;
- J. Wallbank, S. Choudhry and J.Herring, Rights, Gender and Family Law, Routledge, 2010;
- M.E. Wiesner-Hanks, "Structures and Meanings in a Gendered Family History" in: T.A. Meade, M.E. Wiesner-Hanks (eds.), A Companion to Gender History, Blackwell Publishing, 2004;
- R. Gartner, B. Mccarthy eds., The Oxford Handbook of Gender, Sex, and Crime, Oxford University Press, New York 2014;
- Maria Ågren ed., Making a Living, Making a Difference, Gender and Work in Early Modern European Society, Oxford University Press, 2017;
- S.L. Kimble, M. Röwekamp eds., New Perspectives on European Women's Legal History, Routledge Research in Gender and History, 2016.

Методе извођења наставе:

Главни циљ је активно учешће студената и студенткиња у стицању нових сазнања и у развијању њиховог критичког размишљања у циљу бољег разумевања имплементације родне перспективе у све правне гране, укључујући и ову. Приступ учењу ће у свему бити принцип наставе заснован на принципу сарадње, истраживања, са студентом/студенткињом у фокусу.

Часови теоријске наставе и практичне наставе ће одржавати комуникацију и активно учешће студената/студенткиња (дискусије након сваког предавања, анализа студије случаја, дебате).

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
Активност у току предавања и практичне наставе	40	Усмени или писмени испит	40
Семинарски рад	20		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

<p>Назив предмета: МЕЂУНАРОДНО ХУМАНИТАРНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (<i>INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY</i>)</p>
<p>Наставници/е: др Ригмор Аргрен (<i>Rigmor Argren</i>, Универзитет у Оребру), проф. др Ивана Крстић, проф. др Ђузепе Пума (<i>Giuseppe Puma</i>, Универзитет LUMSA).</p> <p>Практична настава: проф. др Бојана Чучковић, проф. др Марија Шохолм (<i>Maria Sjöholm</i>, Универзитет у Оребру).</p>
<p>Статус предмета: изборни предмет</p>
<p>Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ</p>
<p>Услови: /</p>
<p>Циљеви предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> - критичко размишљање о улози међународног хуманитарног права (МХП) у пружању одговора на родне утицаје оружаних сукоба, на основу образложења постављених 1995. године у <i>Пекиничкој платформи за акцију</i> на основу које државе прихватају да промовисање родне перспективе у одлукама које се тичу оружаних конфликта треба да буде подржано; - упознавање са и анализа родних импликација у вези са применом МХП како на међународне, тако и на конфликте који немају међународни карактер; - оцењивање одговарајуће везе између људских права и МХП; - анализа родних неједнакости које се погоршавају у време оружаних сукоба где су жене, као што је добро познато, прве жртве озбиљних кршења правила МХП; - стицање знања и вештина у вези са чињеницом да род утиче и обликује појединачна искуства оружаних сукоба на комплексне начине, што је, у ствари, најважнији алат за учеснике који желе да разумеју и умање људску патњу током конфликта и ситуација везаних за војне окупације.
<p>Исходи предмета:</p> <p>Студенти и студенткиње ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постићи напредни ниво знања и вештина које омогућавају студентима да појединачно и критички испитају различита родно осетљива питања која се појављују у оквиру међународног хуманитарног права; - развити аналитичких способности и практичне вештине потребне одговоре на изазове као и могућности које произлазе из инкорпорисања родне и интерсекционалне перспективе у међународно хуманитарно право; - развијено разумевање родног цивилног терена као и начина на који он може да информише о томе како учесници примењују обавезе постављене у међународном хуманитарном праву.
<p>Садржај предмета:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Родни, интерсекционални као и приступ који се заснива на различитости везан за однос људских права и међународног хуманитарног права. 2. Родна перспектива правног режима који се примењује како на међународне тако и на оружане конфликте који немају међународни карактер. 3. Импликације родно засноване перспективе на методе ратовања. 4. Импликације родно засноване перспективе на начине ратовања. 5. Импликације родно засноване перспективе на третман ратних заробљеника. 6. Родно заснована перспектива на примену међународног хуманитарног права на војне операције и мировне мисије Уједињених Нација. 7. Родно засновани ратни злочини: обавеза спречавања. 8. Резолуција 1325 о женама, миру и сигурности. 9. Улога невладиних организација на конфликтне ситуације за жене и девојчице.
<p>Литература:</p> <p>Обавезна литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> - International Committee of the Red Cross, Report, <i>International Humanitarian Law and a Gender perspective in the Planning and Conduct of Military Operations</i>, 2024. - O. M. Stern, <i>Gender, Conflict and International Humanitarian Law. A Critique of the Principle of Distinction</i>, Routledge, 2019.

- S. Banwell, *Gender and the Violence(s) of War and Armed Conflict: More Dangerous to Be a Woman?*, Emerald Group Pub Ltd, 2020.
- V. Murphy, L. Cameron, *Gender Bias and International Humanitarian Law: Is Human Rights Law the Answer?*, Japanese Yearbook of International Law, 2023, pp. 49 ff.
- N. Raju, L. Bruun, *Integrating Gender Perspective into International Humanitarian Law*, SIPRI, 2023;
- IHL from a gender perspective: shedding new light on old conventions, ICRC.

Допунска литература:

- C. O'Rourke, A. Martin, *Gender, conflict and the environment: Surfacing connections in international humanitarian law*, ICRC, no. 924, 2023;
- H. Carreiras, G. Kümmel, *Women in the Military and in Armed Conflict*, Springer, 2008.
- J. G. Gardam, M.J. Jarvis, *Women, Armed Conflict and International Law*, 2001.
- *The Impact of Armed Conflict on Women and Girls. A Consultative Meeting on Mainstreaming Gender in Areas of Conflict and Reconstruction. A UNFPA Strategy for Gender Mainstreaming in Areas of Conflicts and Reconstruction*, UNFPA, 2002.
- D. Palmieri, *Sexual violence in armed conflict: the historical limits of humanitarian action and the ICRC in the 20th Century*, Humanitarian Law and Policy, December 2021.
- H. Durham, K. O'Byrne, 'The dialogue of difference: gender perspectives on international humanitarian law', *International Review of the Red Cross*, 2010, p. 31 ff.
- E. Sullivan, J. Klugman, 'Adding a Gender Perspective to International Humanitarian Law', Georgetown Institute for Women, Peace and Security, 2021.
- M. Jarvis, J. Gardam, *The Gendered Framework of International Humanitarian Law and the Development of International Criminal Law*, Oxford Academic, 2022;
- K. Bennounce, 'Do We Need New International Law to Protect Women in Armed Conflict', *Case Western Reserve Journal of International Law*, vol. 38, no. 2, 2007;
- Opinion Peace: Intersectional response mechanisms to armed conflict, Women against Violence Europe, 2022.
- R. Argren, *A Gender-Sensitive Reading of the Obligation to Prevent War Crimes Under the Law of Armed Conflict*, in I. Krstić; M. Evola; M. I. Ribes Moreno (eds) *Legal Issues of International Law from a Gender Perspective*, Springer, 2023, p. 91-112

Методе извођења наставе:

Циљ метода ће бити подстицање студената и студенткиња за формирање родне и интерсекционалне перспективе у процесу изучавања међународног хуманитарног права.

Метод изучавања се састоји из интерактивних предавања и практичне наставе. Од студената и студенткиња се очекује да комуницирају са предавачима/предавачицама и осталим студентима и студенткињама током предавања и практичне наставе, као и да дају своје коментаре и повратне информације. За часове практичне наставе, главни наставни метод ће подразумевати анализу студије случаја домаћих ратних судова као и међународних ратних трибунала. Наставници/е ће користити случајеве да прикажу фокус комплексних правних проблема. Кратко истраживање ће бити захтевано (кратка презентација), да би се допунила тема предавања, радова и дебате.

Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активно учешће у настави, укључујући и презентације, дебате и редовно присуство.	40	Писмени испит (у форми есеја где ће студенти и студенткиње морати да објасне, упореде, заузму став као и оцене различите проблеме и питања)	60

Студијски програм: <i>Law and Gender, Intersectionality and Diversity</i>
Назив предмета: ПРАВА ДЕТЕТА – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (<i>CHILD RIGHTS – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY</i>)
Наставници/е: проф. др Бојана Чучковић, проф. др Марко Евола (<i>Marco Evola</i> , Универзитет LUMSA), др Терезе Џонстон (<i>Therese Johnstone</i> , Универзитет у Оребру).
Практична настава: проф. др Ивана Крстић, проф. др Танасије Маринковић, др Јесика Јонсон (<i>Jessica Jonsson</i> , Универзитет у Оребру), др Адријана Бруска (<i>Adriana Brusca</i> , Универзитет LUMSA).
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ
Услови: /
<p>Циљеви предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подизање свести о томе зашто је битно поштовати права деце, да би се изградило боље и инклузивније друштво у складу са циљевима постављеним у међународној Агенди; - стицање посебних знања о правном оквиру права деце при чему се узима у обзир и међународна и европска перспектива; - анализирање правних аспеката заштите деце са мноштвом начина посматрања у зависности од различите гране права; - развијање неопходног знања и способности за приступ имплементације права деце у пракси, да би се суочили са изазовима модерног друштва; - стицање општег разумевања о главним међународним инструментима којима се питање права деце води; - промовисање размишљања о правним обавезама које државе чланице треба да прихвате у складу са важећим међународним системом.
<p>Исходи предмета:</p> <p>Студенти и студенткиње ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стећи свеобухватно знање о мноштву правних области као и елементима који су од значаја и који су карактеристични за права деце; - научити да примене међународне принципе и препоруке да би регулисали интерна питања, као и знања стечена током учења о правима деце, са циљем боље заштите ових права, у складу са најбољом праксом; - развити неопходне правничке вештине које ће им користити да боље схвате вишеструке захтеве и изазове које ће друштво у будућности да намеће у виду повезаности тема као што су род, различитост и интерсекционалност, да би им се пружила општа позадина овог питања; - моћи да спроведу самосталне анализе и истраживања о релевантним питањима, тако што ће имати неопходне вештине да идентификују изазове који постоје да би се постигла потпуна заштита детета.
<p>Садржај предмета:</p> <p><u>1. Права деце</u> 1.1. Општи приказ правног оквира права деце</p> <p><u>2. Права деце и институционална заштита</u> 2.1. Међународни и национални механизми заштите права деце</p> <p><u>3. Пословна способност детета и принцип најбољег интереса</u> 3.1. Концепт пословне способности малолетника</p> <p><u>4. Право детета на учествовање</u> 4.1. Право да буду саслушани и процесни аспекти</p> <p><u>5. Семинари – Изазови у заштити права деце</u> 5.1. Дечије окружење 5.2. Деца и оружани конфликти</p>

- 5.3. Родна перспектива права деце
 5.4. Право на приватност детета у дигитално доба

Литература:

Обавезна литература:

- Schmahl S., *United Nations Convention on the Rights of the Child : article-by-article commentary*, C. H. Beck, 2021.
- Berrick J. D., Gilbert N., *The Oxford Handbook of Child Protection System*, Oxford University Press, Oxford, 2023
- Vujadinovic D., Froehlich M., Giegerich T., *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.

Додатна литература:

- Howard N., Okyere S., *International Child Protection. Towards Politics and Participation*, Palgrave Macmillan, London, 2022.
- Todres J., King S. M., *The Oxford Handbook of Children's Rights Law*, Oxford University Press, Oxford, 2020.
- Erdem Türkelli G., Vandenhole W., *Advanced introduction to children's rights*, Edward Elgar Publishing, 2022.
- Adami R., Kaldal A., Aspán M., *The Rights of the Child. Legal, Political and Ethical Challenges*, Brill/Nijhoff, 2023.
- Biesel K., Masson J., *Errors and Mistakes in Child Protection*, Policy Press, 2020
- Mégret F., Alston P., *The United Nations and human rights: a critical appraisal*, Oxford University Press, 2020
- Moeckli D., Shah S., Sivakumaran S., *International Human Rights Law*, Oxford University Press, 2022.
- Ippolito F., *Children's Environmental Rights Under International and EU Law*, Springer – T. M.C. Asser Press, The Hague, 2023.
- Papantoniou A., *Children and the environment: pathways to legal protection*, Brill/Nijhoff, 2022
- Holloway D., Willson M., Murcia K., Archer C., Stocco F., *Young children's rights in a digital world: play, design and practice*, Springer, 2021.

Метод извођења наставе:

Овај предмет тежи томе да комбинује теорију и праксу везану за људска права, да би омогућио полазницима и полазницама да стекну неопходна знања да боље разумеју и заштите ова права. На тај начин, овај предмет комбинује теорију и доктрину, са једне стране, са правном праксом Европског суда за људска права и Суда правде Европске уније, као и мноштво одлука највиших националних судова до којих долази имплементацијом међународних обавеза. Са друге стране, циљ уводи перспективе повезане са концептима рода, различитости и интерсекционалности, са циљем стварања комплексних феномена везаних за права деце са иновативним решењима за разумевање, као и свеобухватним приступом. Предмет подразумева интерактиван приступ и састојаће се од теоријске и практичне наставе, чијим савладавањем ће стечена знања моћи да се примене у пракси.

Број часова активне наставе: 45 | **Теоријска настава: 30** | **Практична настава: 15**

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања и практичне наставе	40	Писмени испит (семинарски рад)	60

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПРАВО МИГРАЦИЈА – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (MIGRATION LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Ђузепе Пума (*Giuseppe Puma*, Универзитет LUMSA), проф. др Марко Давинић, др Јесика Јонсон (*Jessica Jonsson*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојана Чучковић, проф. др Микеле Ћјанђимино (*Michele Ciancimino*, Универзитет LUMSA), проф. др Марко Евола (*Marco Evola*, Универзитет

<i>LUMSA</i>).
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ
Услови: /
<p>Циљеви предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> - увод у бројне правне и нормативне оквире који промовишу права миграната, посвећују пажњу перспективи родног идентитета и унапређују практични приступ у циљу осигуравања родне једнакости из перспективе интерсекционалности; - стицање знања везаних за многе правне проблеме укорене у миграције из перспективе рода, различитости и интерсекционалности; - стицање напредног нивоа знања и вештина за појединачно и критичко испитивање различитих родно осетљивих проблема који се могу сусрести у сфери људских права, а који произлазе из миграција; - унапређивање знања везаних за систем заштите људских права током миграција, из родне перспективе и перспективе интерсекционалности; - развијање аналитичких способности и практичних вештина неопходних за одговарање на изазове и могућности које произлазе из укључивања родне перспективе и перспективе интерсекционалности у сферу права миграција; - разумевање комплексности родне једнакости и важности укључивања родне анализе у науку, али и праксу права миграција; - разматрање потребе за изменама система заштите права миграната која произлази из оцене интерсекционалности појединачних правних питања као што су: трговина људима, кријумчарење, концепт избеглице, као и питање правне уређености домаћих радника; - анализа повезаности између различитих извора права који се примењују да би се мигрантима обезбедила заштита од дискриминације.
<p>Исходи предмета:</p> <p>Студенти ће стећи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знања о различитим правним и нормативним оквирима који промовишу права миграната и који се тичу родних идентитета; - напредне практичне приступе ка осигуравању родне једнакости из перспективе интерсекционалности; - знања и вештине да користе различите правне инструменте потребне за обликовање система заштите права миграната који је родно заснован и доследан; - способност да самостално и критички испитају различита родно осетљива питања у сфери људских права везаној за миграције.
<p>Садржај предмета:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Међународни и регионални правни оквири о вољним и присилним миграцијама 2. Права миграната, са фокусом на род и интерсекционалност 3. Родно осетљив поступак пружања азила 4. Заштита <i>LGBTIQ+</i> избеглица и лица која траже азил 5. Религија и род у миграцијама 6. Жене које су мигранти и које су етничке мањине 7. Жене које су радници мигранти 8. Сексуално и родно засновано насиље у контексту миграција
<p>Литература:</p> <p>Обавезна литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krstic, The Recognition of Refugee Women in International Law, in I. Krstic, M. Evola, M.I. Ribes Moreno (eds.), <i>Legal Issues of International Law from a Gender Perspective</i>, 2023, pp. 113-132; - J. Birchall, <i>Gender, Age, and Migration</i>, Bridge Development - Gender, 2016; - S. Fredman, <i>Intersectional Discrimination in EU Gender Equality and non-Discrimination Law</i>, 2016;

- Carstathis, A., Kouri-Tove N., Mahrouse G. and Whitley L. (eds.), Special issue: *Intersectional Feminist Interventions in the "Refugee Crisis"*, *Refuge: Canada's Journal on Refugees* (34) 1, 2018.

Додатна литература:

- Т. Obokata, *Trafficking of Human Beings from a Human Rights Perspective: Towards a Holistic Approach*, Martinus Nijhoff Publishers, 2006.
- Satterthwaite M., *Women Migrants' Rights under International Human Rights Law*, Labour Migrations: Women on the Move, 2004.
- Pittaway E., Pittawayb E., 'Refugee woman': a dangerous label: Opening a discussion on the role of identity and intersectional oppression in the failure of the international refugee protection regime for refugee women. *Australian Journal of Human Rights*, 2004, 10(1), 119-135.
- OHCHR, Research paper, *Human Rights of Women Wearing the Veil in Western Europe*, 2019.
- S. Atrey, *Intersectional Discrimination*, Oxford University Press, 2019.

Методе извођења наставе:

Предмет ће подстицати студенте да критички разматрају дискриминацију миграната кроз призму рода, различитости и перспективу интерсекционалности. Методе извођења наставе садржаће се из интерактивних предавања и практичне наставе у којима ће се од студената очекивати интеракција са наставницима и колегама, као и давање коментара и својих виђења о предмету. За практичну наставу, главни метод извођења наставе подразумеваће анализу случаја различитих тела Уједињених Нација, Суд правде Европске Уније као и Европски суд за људска права, који ће бити испраћени теоријским презентацијама. Студенти ће учествовати у отвореним дискусијама о одређеној теми од значаја. Кратки истраживачки задаци (кратке презентације) ће се такође користити да би се допринело теми предавања, као и чланци или дебате.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Пена
Активност у току предавања и практичне наставе	30	Усмени испит	30
Семинарски рад	40		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ФЕМИНИСТИЧКЕ ПРЕСУДЕ – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ
(*FEMINIST JUDGEMENTS – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY*)

Наставници/е: проф. др Марко Евола (*Marco Evola*, Универзитет *LUMSA*), проф. др Танасије Маринковић, проф. др Елеонор Кристоферсон (*Eleonor Kristoffersson*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: проф. др Ивана Крстић, проф. др Маја Лукић.

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стицање знања о начинима и имплементацији феминистичке перспективе у анализу судских одлука;
- истраживање критичких приказа права: улога пресуда у поступку и питање где је ту место феминистичком пресуђивању;
- препознавање рода судија који доносе одлуке као и различитости (уколико оне постоје) у пресудама које доносе;
- анализа приступа интерсекционалности и различитости, која показује да су жене и девојке из

осетљивих група посебно подложне родним предрасудама које постоје приликом доношења пресуда;

- разумевање важности правничког писања и размишљања;
- прихватање да ли већа заступљеност жена у судовима гарантује примену родне перспективе у пресудама;
- примена теорије на праксу у облику пресуда, тако што ће се писати феминистичка пресуда која „недостаје“ у битним случајевима у духу пројекта „феминистичких пресуда“ широм света.

Исходи предмета:

Студенти ће:

- подићи свест о битности правничког писања и размишљања као и разумевање о томе како перспективе рода, приступ интерсекционалности и различитости као и аналитички метод мењају интерпретацију чињеница случаја и воде ка значајним разликама у одлукама;
- стећи способност да напишу одлуку у коју ће имплементирати родну перспективу;
- бити довољно оспособљени да дискутују о случајевима из националне јурисдикције из феминистичке перспективе, као и да дају критике на приступе које су домаћи судови заузели.

Садржај предмета:

1. Увод – шта је правничко размишљање и писање, родна пристрасност у судским одлукама.
2. Уродњавање примењено на судске одлуке; Феминистички покрет и стратегије парнице; Поновно писање судских одлука; Пројекти феминистичког одлучивања широм света.
3. Феминистичке пресуде у различитим контекстима: европскоконтинентални и англосаксонски системи права – појединости међународних и транснационалних доношења одлука.
4. Феминистичка јуриспруденција *CEDAW*: главна питања и стандарди.
5. Феминистичка јуриспруденција Европског суда за људска права: главна питања и стандарди.
6. Феминистичка јуриспруденција Суда правде Европске уније: главна питања и стандарди.
7. Анализа мишљења јавног права.
8. Анализа мишљења приватног права.
9. Поновно писање одлука – вежба за завршни испит.

Литература:

Обавезна литература:

- D. S. Gordon, B. C. Lewis, C. Spivack, *Feminist Judgments*, Cambridge University Press, 2020;
- R. Hunter, C. McGlynn, E. Rackley (eds), *Feminist Judgments: From Theory to Practice*, Hart Publishing, 2010;
- Одређене пресуде из јурисдикције америчких судова;
- Одређене пресуде из јурисдикције судова Европске Уније;
- Мишљења Комитета за елиминацију дискриминације против жена;
- Одређене пресуде Суда правде Европске (CJEU);
- Одређене пресуде Суда за људска права (ECtHR);
- Одређене пресуде националних судова.

Додатна литература:

- A.C. McGinley, N. B. Porter, *Feminist Judgments: Rewritten Employment Discrimination Opinions*, Cambridge University Press, 2020;
- B. J. Crawford, A. C. Infanti, *Feminist judgments: Rewritten Tax Opinions*, Cambridge University Press, Cambridge 2017;
- E. Brems (ed.), *Diversity and European Human Rights — Rewriting Judgments of the ECHR*, Cambridge University Press, Cambridge 2015;
- *Gender Equality and Women's Empowerment: Constitutional Jurisprudence*, UN Women, New York 2017;
- J. Conaghan, *Gender, Law and Jurisprudence*, in R. Auchmuty (ed.) *Great Debates in Gender and Law*, Palgrave Macmillan 2018;
- L. Berger, M. Stanchi, B. J. Crawford *et al*, *Teaching with Feminist Judgments: A Global*

Conversation, Pace Law Faculty Publications, Pace University, Winter 2020;

- K. M. Stanchi, L. Berger, B. J. Crawford, *Feminist judgments: Rewritten Opinions of the United States Supreme Court*, Cambridge University Press, Cambridge 2016.

Методе извођења наставе:

Главни интерес је у укључивању студената и студенткиња у стицање знања и у стимулисању њиховог критичког размишљања ради бољег разумевања имплементације родне перспективе у сваку правну грану укључујући и ову. Приступ учењу ће бити заснован на сарадњи, приступу који се заснива на питањима као и приступу где је студент/студенткиња у центру приступа извођења наставе.

Осим уводних лекција, где ће студенти и студенткиње учити о битности увођења родне перспективе у правничко размишљање и доношење одлука, имаће и часове практичне наставе који ће их мотивисати да размишљају критички и да примене феминистички метод. Студенти и студенткиње ће добити задатак у виду читања случајева и мораће да припреме питања за дискусију.

За дискусију на часу, студенти и студенткиње ће припремати: чињенице случаја, аргументе, правна питања, већинска као и издвојена мишљења у пресудама, судијске преференце/пристрасности/вредности. Након тога, студенти и студенткиње ће водити дискусију о тим пресудама из феминистичке перспективе: како применити феминистички метод и шта би резултат случаја био да је овај метод био примењен.

На крају, студенти и студенткиње ће се припремити да напишу феминистичку/алтернативну пресуду у другом случају на њиховом испиту: сумираће чињенице, аргументе, закључке, разлоге, осврнуће се на вредности, питања која се тичу рода као и шири контекст.

Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
--	------------------------------	------------------------------

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активно учешће у току наставе	40	Писмени испит (студенти ће добити хипотетичку пресуду и имаће задатак да је поново напишу, имајући у виду родну и перспективу интерсекционалности)	60

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ЕКОНОМИЈА И МЕНАџМЕНТ – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (ECONOMICS AND MANAGEMENT – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: др Франческа Костанца (*Francesca Costanza*, Универзитет LUMSA), проф. др Магнус Кристоферсон (*Magnus Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), доц. др Никола Илић.

Практична настава: проф. др Бранко Радуловић, проф. др Серђо Патерностро (*Sergio Paternostro*, Универзитет LUMSA), проф. др Флоријана Фуско (*Floriana Fusco*, Универзитет LUMSA).

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- увод у основне области феминистичке економије, као и њени ефекти на питања интерсекционалности;
- разумевање главних економских концепата и анализа економских индикатора из родне перспективе;
- критичко посматрање теорија економије и менаџмента, метода и расправа о економским правилима из феминистичке и родне перспективе;
- истраживање различитих облика трансформација феминистичке економије и менаџмента и

додирне тачке са другим социо-економским категоријама као што су: раса, године, религија и инвалидитет;

- развијање знања о Родној економији и интерсекционалности, укључујући и то како да се: критички анализира економија и привреда; економска теорија и економски живот из феминистичке и родне перспективе, род и теорија менаџмента и примена на проблеме интерсекционалности.

Исходи предмета:

Студенти ће:

- бити у могућности да разумеју основне економске концепте и да анализирају економске индикаторе из родне перспективе;
- стећи могућност да разумеју и анализирају међудруштвене и историјске различитости, исходе на тржишту рада, менаџмент и предузетништво из родне перспективе.

Садржај предмета:

1. Увод у економију, род и интерсекционалност

1. Род и феминистичка теорија из економског угла
2. Род и историја економског размишљања
3. Род и макроекономија

2. Међудруштвено и историјско поређење везано за род и интерсекционалност

1. Индустијска друштва
2. Социјалистичка друштва
3. Не-индустијска друштва
4. Економски фактори који се налазе иза историјских трендова

3. Индикатори за род и интерсекционалност из економске перспективе

1. Родна равноправност, родна једнакост и уродњавање судских одлука
2. Остали економски индикатори
3. Анализа економских родних индикатора у Европској унији

4. Род и интерсекционалност на тржишту рада

1. Увод у тржиште рада из родне перспективе.
2. Учествовање радних снага: анализа трендова
3. Учествовање радних снага: последице на породичну структуру и домаћинство
4. Проблем зараде: родна подела, људски капитал, разлике у компензацији и дискриминација
5. Разлика у половима у економским секторима

5. Род, интерсекционалност и менаџмент

1. Род и управљање: надокнада и заступљеност у управним одборима
2. Род и лидерство
3. Род и корпоративна социјална одговорност
4. Род и јавни менаџмент и администрација

6. Род, интерсекционалност, иновације и предузетништво

1. Општи концепти из економског угла
2. Разлика у односу на род и подношење патената
3. Циљеви одрживог развоја (*SDG*) и род
4. Род и технологија као *SDG*
5. Женско предузетништво

Литература:

Обавезна литература:

- J. P. Jacobsen, *The economics of gender*, Blackwell, Cambridge, MA 1994 (excerpts)

- T. Iversen & F. Rosenbluth, *Women, work, and politics: The political economy of gender inequality*, Yale University Press, 2010 (excerpts)
- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.

Додатна литература:

- Brewer, R. M., Conrad, C. A., & King, M. C. (2002). The complexities and potential of theorizing gender, caste, race, and class. *Feminist Economics*, 8(2), 3-17.
- Burda, M., Hamermesh, D. S. & Weil, P. (2013). Total work and gender: Facts and possible explanations. *Journal of Population Economics*, 2013, 26 (1), 239-261.
- Faulk, L. H. Edwards & J. McGinnis, An analysis of gender pay disparity in the nonprofit sector: An outcome of labor motivation or gendered jobs? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 2013, 42 (6), 1268-1287.
- Frietsch, R., Haller, I., Funken-Vrohings, M., & Grupp, H. (2009). Gender-specific patterns in patenting and publishing. *Research policy*, 38(4), 590-599.
- Lundborg, P. E. Plug & A. W. Rasmussen, Can women have children and a career? IV evidence from IVF treatments, *American Economic Review*, 2017, 107 (6), 1611-37.
- Stephan, P. E., & El-Ganainy, A. (2007). The entrepreneurial puzzle: explaining the gender gap. *The Journal of Technology Transfer*, 32, 475-487.
- Thatcher, S. M., Hymer, C. B., & Arwine, R. P. (2023). Pushing back against power: Using a multilevel power lens to understand intersectionality in the workplace. *Academy of Management Annals*, 17(2), 710-750.
- Witkowska, P. (2013). Gender disparities in the labor market in the EU, *International Advances in Economic Research*, 19 (4), 331-354.
- Özbilgin, M. F., Beauregard, T. A., Tatli, A., & Bell, M. P. (2011). Work–life, diversity and intersectionality: A critical review and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, 13(2), 177-198.

Методе извођења наставе:

Основни интерес је у активно учешће студената и студенткиња у стицању знања и у стимулисању њиховог критичког знања у циљу бољег разумевања и имплементације родне перспективе у сваку грану права, укључујући и род у економији и менаџменту. Приступ учењу ће бити заснован на сарадњи, приступу који се заснива на питањима као и приступу где је студент/студенткиња у центру приступа извођења наставе.

Број часова активне наставе: 45		Теоријска настава: 30		Практична настава: 15	
Предиспитне обавезе		Поена	Завршни испит		поена
активност у току предавања и практичне наставе		40	Усмени или писмени испит		40
семинарски рад		20			

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: СПОРТСКО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ
(SPORTS LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Магнус Кристоферсон (*Magnus Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), др Ригмор Аргрен (*Rigmor Argren*, Универзитет у Оребру), проф. др Ненад Тешић.

Практична настава: пред. Еинар Приц (*Einar Prytz*, Универзитет у Оребру), асист. Јелисавета Бољановић Гутовић.

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стицање знања о томе како се различита тела материјалног права примењују на спорт са фокусом на род, интерсекционалност и инклузију;
- стварање постојане свести о родној перспективи, као и питањима о интерсекционалности и инклузији када је у питању спортско право;
- побољшање критичког размишљања и кооперативног учења да би се боље разумела потреба, изазови и препреке за ефективну примену родне равноправности, интерсекционалности и инклузије у спортско право као и његова примена у ширем смислу;
- анализа примера из националних и међународних јурисдикција.

Исходи предмета:

Студенти ће постићи:

- опште знање о принципима рода, интерсекционалности и инклузије везаних за спортско право;
- могућност да анализирају главне проблеме везане за род, интерсекционалност и инклузију везане за спортско право;
- аналитичке способности да истраже и боље разумеју правни оквир у коме функционише спортско право у међународном контексту као и да науче методе како (1) применити тај оквир на појединачне случајеве и (2) проценити и критиковати размишљања која су основ тих оквира;
- могућност да узму у обзир и аргументе за и аргументе против за алтернативна правила и оквире, имајући у виду оснаживање перспективе рода, интерсекционалности и инклузије.

Садржај предмета:

Увод у спортско право и род, интерсекционалност и инклузију

- Општи увод у питања на која спортско право може да даје одговоре, разумевање различитих начина на који различити правни режими утичу на род, интерсекционалност и инклузију.

Перспектива људских права

- Подизање свести о људским правима и повезаним принципима као што су једнакост и забрана дискриминације у спорту.

Регулаторни механизми у спорту

- Постојање права на приступ спорту и дужност забране дискриминације у статутима различитих асоцијација и федерација већ одређени временски период; анализа начина на који ти органи воде рачуна о праву на учешће не-бинарних спортиста у спортским такмичењима особа и њихово искључивање као и питања шта се поводом тога може урадити.
- Анализа регулативе с једне стране и забране дискриминације са друге стране на примеру ерупције скандала везаних за спортисте без инвалидитета који се приказују као особе са инвалидитетом на параолимпијади.

Елементи уговорног права и спорта

- Правни механизми за решавање спорова у уговорима играча, са акцентом на ефикасност преговора, медијацију и арбитражу као и са посебном пажњом на перспективе рода, интерсекционалности и инклузије.
- Утицај технологије на уговорне стране, са фокусом на анализу података, дигиталне платформе и спортску технологију.

Литература:

Обавезна литература:

- Bydzovsky, P. The status of transgender and intersex athletes in international sports federations. *Int Sports Law J* 23, 357–367 (2023)
- Haynes, J. Sport, Sexual Violence and the Law: A Feminist Critique and Call to Action. *Int Sports Law J* 23, 99–113 (2023)
- Gómez, Cati Lecumberri, José Luis Pérez Triviño, and Raquel Mirabet Agullad. "The perspective and mainstreaming of gender in the analysis of sports regulation: the case of Catalonia." *International Journal of Sport Policy and Politics* (2024): 1-17.

- Mitten, Matthew J., Timothy Davis, Barbara Osborne, and N. Jeremi Duru. *Sports law: governance and regulation*. Aspen Publishing, 2024. (Chapters 1, 5, 6, possibly 13.)
- Shin, NaRi, and Doo Jae Park. "Doing gender in the neoliberal, global context of sport management." In *Research Handbook on Gender and Diversity in Sport Management*, pp. 79-92. Edward Elgar Publishing, 2024.
- Subhrajit Chanda and Kingshuk Saha, 'An Analytical Study of the Human Rights Concerns before the CAS with Reference to Caster Semenya', *The International Sports Law Journal* 22 4, 2022, 314-331.

Методе извођења наставе:

Приступ учењу ће бити заснован на сарадњи, приступу који се заснива на питањима као и приступу где је студент/студенткиња у центру приступу извођења наставе. То ће бити постигнуто подстицањем на критичко размишљање ради бољег разумевања и имплементације перспективе рода, интерсекционалност и инклузије у спортско право. Студенти и студенткиње ће имати задатак да читају случајеве који ће се тицати тема рода, интерсекционалности и инклузије у овој правној области. Ово подразумева и случајеве *CJEU*, *ECtHR*, као и националних судова. Додатно, часови теоријске наставе ће се фокусирати на проблеме спортског права и пружиће студентима и студенткињама могућности да примене изворе права на чињенице хипотетичког случаја.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена: 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
Активност током наставе и практичне наставе	20	Усмени испит Кратки есеј	40
Семинарски рад	40		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПРАВИЧНО ОПОРЕЗИВАЊЕ – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (EQUITABLE TAXATION – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Елеонор Кристоферсон (*Eleonor Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), проф. др Светислав Костић, проф. др Марко Ћедро (*Marco Cedro*, Универзитет *LUMSA*).

Практична настава: проф. др Магнус Кристоферсон (*Magnus Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), доц. др Лидија Живковић.

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- развијање оквира за разумевање родне перспективе и основних институција пореског права као и њихова поновна евалуација из перспективе рода, интерсекционалности и различитости;
- омогућавање критичког размишљања у циљу бољег разумевања потреба и препрека неопходних за ефективну имплементацију принципа родне једнакости у области пореског права;
- анализа из родне перспективе, као и перспектива интерсекционалности и различитости различитих облика опорезивања (порези на личну добит, порези на имовину, потрошачке порезе, порезе на добит правних лица) као и блиско повезаних концепата као што су утаја пореза и препознавање предрасуда на које наилазе.

Исходи предмета:

Студенти ће стећи:

- свест о концепту, принципима и циљевима правичног опорезивања;
- способност да разумеју опорезивање и прикупљање добити као средства која се могу и треба користити да би се постигао виши ниво заштите женских права као и права лица којима прети ризик неповољнијег поступања или лица која имају посебне потребе, као што су лица са инвалидитетом, деца и стари;
- могућност да користе принцип једнакости као основ за поновну оцену тренутно примењивих извора пореског права и генерално прихватљивих концепата и теорија опорезивања.

Садржај предмета:

1. Увод: Релевантност пореза за једнакост

- 1.1. Основни концепти пореског права и повезана питања
- 1.2. Развијање модерног пореског система из родне перспективе, перспективе интерсекционалности и различитости
- 1.3. Извори јавног међународног права и права Европске Уније који су релевантни за опорезивање из родне перспективе
- 1.4. Фискална правила, стање благостања и родна перспектива као услови за порески систем који је правичнији

2. Ефекти пореске структуре на једнакости: Препознавање предрасуда у пореском праву

- 2.1. Проблеми везани за род, интерсекционалност и различитости и опорезивање личних прихода
- 2.2. Проблеми везани за род, интерсекционалност и различитости и порезе на имовину и богатство
- 2.3. Проблеми везани за род, интерсекционалност и различитости и порезе на приходе правних лица
- 2.4. Проблеми везани за род, интерсекционалност и различитости и потрошачки порези

3. Страна јавних расхода: Род, интерсекционалност и различитост у одговорном буџетирању

Литература:

Обавезна литература:

- A. Abreu, R.K. Greenstein, Rebranding Tax/Increasing Diversity, *Denver Law Review*, Issue 1, 2018 p. 1.
- D. Prammer, How does population ageing impact on personal income taxes and social security contributions? *The Journal of Economics of Ageing*, Volume 14, 2019
- A.C Infanti, LGBT Taxpayers: A Collision of Others, *Georgetown Journal of Gender and Law*, Issue 1, 2012.
- I. Valodia, „Gender, poverty and taxation: An overview of a multi-country study of gender and taxation”, *Agenda: Empowering Women for Gender Equity*, No. 81, Gender & Poverty Reduction, 2009.
- K. A. Lahey, „International Transactions, Taxation, and Women: The Critical Role of Gender Analysis” *U.B.C. Law Review*, Vol. 42, No. 2, 2010.
- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023. [Excerpt]

Додатна литература:

- K. Barnett, C. Grown, „Gender Impacts of Government Revenue Collection: The Case of Taxation”, *Commonwealth Economic Paper Series*, Commonwealth Secretariat, 2004.
- K. A. Lahey, „Uncovering Women in Taxation: The Gender Impact of Detaxation, Tax Expenditures, and Joint Tax/Benefit Units” *Osgoode Hall Law Journal*, Vol. 52, No. 2, 2015.
- J. Stotsky, „Gender Bias in Tax Systems” *Tax Notes International*, June 9, 1997.
- J. Stotsky, Sakina Shibuya, Lisa Kolovich, and Suhaib Kebhaj, „Trends in Gender Equality and Women's Advancement” *International Monetary Fund Working Paper*, February 2016.
- D. Elson, „Monitoring Government Budgets for Compliance with CEDAW,” Unpublished Report,

UNIFEM, New York 2005.

- H. Hodgson and K. Sadiq, „Gender equality and a rights-based approach to tax reform” in *Tax, Social Policy and Gender: Rethinking equality and efficiency* (ed. Miranda Stewart), ANU Press 2017.
- N. E. Shurtz, „Gender Equity and Tax Policy: The Theory of Taxing Men”, *Southern California Review of Law and Women's Studies*, Vol. 6, No. 2, Spring 1997.
- N. C. Staudt, „Taxation and Gendered Citizenship“, *Southern California Review of Law and Women's Studies*, Vol. 6, No. 2, Spring 1997.
- J. Birchall and M. Fontana, „The gender dimensions of expenditure and revenue policy and systems”, *Bridge Development Gender*, Institute of Development Studies, 2015.

Методе извођења наставе:

Основни интерес је активно учествовање студената у стицању знања, као и у развијању њиховог критичког размишљања ради бољег разумевања имплементације перспективе рода, интерсекционалности и различитости у сваку грану права, укључујући и ову. Приступ извођењу наставе састоји се првенствено из интерактивних предавања, која подразумевају постављање питања и која у свом фокусу имају студента/студенткињу. Метод извођења наставе подразумева анализу релевантних судских одлука, као и студија случаја које се фокусирају на комплексна правна питања и на тај начин омогућавају студентима и студенткињама да примене изворе права на хипотетичке случајеве. Такође, компаративни приступ ће допринети омогућавању студената и студенткиња да препознају сличности између њиховог националног пореског права као и осталих порескоправних породица широм света. Часови ће бити организовани на начин који омогућава довољно времена за дискусије студената и студенткиња које ће професори/професорке охрабрити и водити.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност током наставе	5	Кратки есеј	30
Активност током практичне наставе	15	Усмени испит	30
Семинарски рад	20		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: КРИМИНОЛОГИЈА – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ (CRIMINOLOGY – GENDER, INTERSECTIONALITY AND DIVERSITY)

Наставници/е: проф. др Наталија Лукић, проф. др Сузане Странд (*Susanne Strand*, Универзитет у Оребру), др Јоаким Петерсон (*Joakim Petersson*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: доц. др Ивана Миљуш, асист. Ивана Радисављевић.

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- анализа рода заједно са осталим формама интерсекционалности из перспективе криминологије;
- постизање бољег разумевања о томе како различити интерсекционални идентитети обликују процесе виктимизације и криминализације као и како утичу на реакције интуиције криминалне правде на починитеље и жртве;
- стицање знања о еволуцији укључивања родне перспективе у криминологију: прелазак са мололитичке реалности на приступ интерсекционалности (укључивање рода, расе, способности, сексуалности, класе), са фокусом на родне различитости постмодерних друштава (која подразумевају, на пример, анализу дискурса, квир (*queer*) теорије;
- анализа родна и криминала узимајући у обзир чињеницу да род утиче на остале улоге и

интерсекционалне различитости када говоримо о криминалној виктимизацији;

- стицање знања везаних за начин на који учесници у пружању криминалне правде (законодавци, јавни тужилац, судови, затвори) разумеју родне улоге и њихове преклапање са осталим идентитетима у чијењу кривичних дела/виктимизацији, факторе везане за одлуке у кривичним поступцима као и примену кривичних санкција (правно vs. екстра-правно) као и могуће различитости приликом одлучивања о санкцијама за исте злочине;
- стицање вештина, кроз истраживање о томе како се на родно криминално понашање посматра од стране институција кривичног права, да би се створили предлози који то могу спречити, са укључивањем у предлог родне перспективе, али и промовисање промена у родно-слепом приступу који тренутно постоји у кривичним правним правилима.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће стећи:

- могућност да спроводе родно потковане анализе из перспективе интерсекционалности које наглашавају како се неколико улога преклапа са родом, што помаже у разумевању криминалитета и виктимизације;
- свеобухватна објашњења која се фокусирају на односе моћи и социјалне неједнакости, на основу перспективе интерсекционалности која ће им бити пружена;
- истраживање резултата о томе како на криминално понашање посматрају институције кривичног права, што ће им омогућити да уоче и уклоне било које различитости на које наиђу и да промовишу промене у родно-слепом приступу важећих кривичних правила (менаџмент сигурности, видљивост криминала, развој и примена кривичног права, казне итд.).

Садржај предмета:

1. Увод
 - 1.1. Објашњење женског криминала у позитивизму криминологије
 - 1.2. Родно орјентисане теорије vs. класичне односно родно неутралне теорије
 - 1.3. Допринос феминистичких методологија у разумевању проблема везаних за жене и криминал
 - 1.4. Интерсекцијски погледи у теорији криминологије (социјална неорганизиција, радикална и критичка криминологија)
2. Род и виктимизација кроз призму интерсекционалности
 - 2.1. Родно засноване различитости у погледу и тренду виктимизације (Европска перспектива)
 - 2.1.1. Родно заснована виктимизација и улога руралности
 - 2.2. Врсте виктимизације
 - 2.2.1. Родно засноване различитости у односу на појединачна кривична дела
 - 2.2.2. Родно засноване различитости у односу на организована кривична дела
 - 2.3. Пресек између виктимизације и починилаца
3. Род и криминал из перспективе интерсекционалности
 - 3.1. Родно засноване различитости у области и трендовима криминала (Европска перспектива)
 - 3.2. Врсте кривичних дела
 - 3.2.1. Родно засноване разлике у области појединачних кривичних дела
 - 3.2.2. Родно засноване разлике у области организованих кривичних дела
4. Род и кривичноправни систем кроз призму интерсекционалности
 - 4.1. Доношење закона као средство моћних група унутар друштва
 - 4.2. Примена закона
 - 4.2.1. Улога кривичноправног система у управљању ризицима у кривичним делима повезаним са родним питањима
 - 4.2.2. Родно засноване различитости у правилима о казнама (Европска перспектива)

Литература:

Обавезна литература:

- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.
- Jane Healy, Ben Colliver (eds.), *Contemporary Intersectional Criminology in the UK*, Bristol, 2022 (texts 2,4,9).
- Janet P. Stamatel, Explaining variations in female homicide victimization rates across Europe, *European Journal of Criminology*, vol.11 (5), 2014, 578-600.
- Laurie A. Gould and Laura E. Agnich. Exploring the Relationship Between Gender Violence and State Failure: A Cross-National Comparison. *Violence Against Women* 22, 2016, 1343-1370.
- Danielle Romain and Tina L. Freiburger, Chivalry Revisited: Gender, Race/Ethnicity, and Offense Type on Domestic Violence Charge Reduction. *Feminist Criminology*, 2015, 1-32.
- Shalva Weil, Making femicide visible. *Current Sociologie*, 64, 2016.
- Judith A. Warner, *Women and Crime, A Reference Handbook*, Oxford, 2012. (Chapter 2 and 3).
- Craig-Taylor P (2008) Lifting the Veil: The Intersectionality of Ethics, Culture and Gender Bias in Domestic Violence Cases. *Rutgers Law Record* 32:31-63.
- Epstein D (1999), Effective Intervention in Domestic Violence Cases: Rethinking the Roles of Prosecutors, Judges and the Court System. *Yale Journal of Law and Feminism* 11(1): 3-50.
- Strand, S. J.M., & Storey, J. (2019). Intimate Partner Violence in Urban, Rural and Remote Areas: An investigation of offense severity and risk factors. *Violence Against Women*, 25(2), 188-207. DOI:10.1177/1077801218766611

Додатна литература:

- Vikki Bell. *Interrogating Incest: Feminism, Foucault, and the Law*. Routledge, 1993.
- Paul Bonny, Sigi Goode and David Lacey, Revisiting employee fraud: gender, investigation outcomes and offender motivation, *Journal of Financial Crime*, Vol. 22 n. 4, 2015, 447-467.
- Mary Bosworth and Jeanne Flavin. *Race, Gender, and Punishment*. Rutgers University Press, 2007.
- Carmen Vives-Cases et al, Expert Opinions on Improving Femicide Data Collection across Europe: A Concept Mapping Study, *Plos one*, 11/2, 2016, 1-14.
- Susan Edwards. *Women on trial*. Manchester University Press, 1984.
- Christine Ekholst. *A Punishment for Each Criminal. Gender and Crime in Swedish Medieval Law*. Koninklijke Brill, 1975.
- Tina L. Freiburger, Catherine D. Marcum, *Women in the Criminal Justice System, Tracking the Journey of Females and Crime*, Boca Raton 2016.
- Mary Dodge, *Women: White-Collar Offending and Victimization*, *Oxford Handbooks Online*, 2016.
- Valeria Pizzini-Gambeta, Organized Crime: The Gender Constraints of Illegal Markets, in: Rosemary Gartner, Bill McCarthy (eds.), *Gender, Sex and Crime*, Oxford, 2014, 448-467.
- Peter Gottschalk, Gender and White-Collar Crime: only four percent female criminals, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 15, n.3, 2012, 362-373.
- Frances Heidensohn. *Women and Crime*. MacMillan, 1985.
- Frances Heidensohn. *Sexual Politics and Social Control*. Open University Press, 2000.
- Catharine A. MacKinnon. *Are Women Human? And other international Dialogues*. The Belknap Press of Harvard University Press, 2006.
- Terrie Moffitt et al, *Sex Differences in Antisocial Behaviour, Conduct Disorder, Delinquency, and Violence in the Dunedin Longitudinal Study*, 2004, Cambridge.
- Allison Morris. *Women, Crime and Criminal Justice*. Basil Blackwell, 1987.
- Elanie Rodermond, Candace Kruttschnitt, Anna-Marie Slotboom, Catrien CJH Bijleveld, Female desistance: A Review of the literature, *European Journal of Criminology*, vol.13, n.1, 2016.
- Brenda L. Russel (ed.), *Perceptions of Female Offenders*, Springer, New York, 2013.
- Rossella Selmini, Suzy McElrath, Violent female victimization trends across Europe, Canada, and the United States. *Crime and Justice*, 43(1), 2014, 367-419.
- Carol Smart. *Women, Crime and Criminology: A Feminist Critique*. Law Book Co of Australasia, 1978.
- Carol Smart. *Law, Crime and Sexuality: Essays in Feminism*. SAGE, 1995.
- Belén Sanz-Barbero, Consuelo Corradi, Laura Otero-García, Alba Ayala and Carmen Vives-Cases. The effect of macrosocial policies on violence against women: a multilevel study in 28 European countries. *International Journal of Public Health*, 2018, 63, 901 – 911.
- Darrell Steffensmeier, Hua Zhong, Jeff Ackerman, Jennifer Schwartz, Suzanne Agha, *Gender Gap Trends*

<p>for Violent Crimes, 1980 to 2003: A UCR-NCVS Comparison. <i>Feminist Criminology</i>, 1(1), 2006, 72–98.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shannon Drysdale Walsh and Cecilia Menjivar, Impunity and multisided violence in the lives of Latin American women: El Salvador in comparative perspective. <i>Current Sociology</i>, 64, 2016. - Tammy C. Whitlock. <i>Crime, Gender and Consumer Culture in Nineteenth-Century England</i>. Routledge, 2005. - Strand, S. J.M., Selenius, H., Petersson, J., & Storey, J. (2021). Repeated and Systematic Intimate Partner Violence in Rural Areas in Sweden. <i>International Criminology</i> 1(3), 220-233. DOI: 10.1007/s43576-021-00026-x open access https://rdcu.be/ctKkh

Методе извођења наставе:

Основни интерес је активно учествовање студената и студенткиња у стицању знања, као и у развијању њиховог критичког размишљања ради бољег разумевања имплементације перспективе рода, интерсекционалности и различитости у сваку грану права, укључујући и грану материјалног и процесног кривичног права. Интерактивна предавања подразумевају уводне презентације које припремају професори и професорке, као и учешће студената и студенткиња.

Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
--	------------------------------	------------------------------

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност на часовима (укључујући и присуство, укљученост у дискусије, презентације на одређену тему)	60	Кратке есеј/усмени испит (- писани есеј на једну од тема по избору студента која ће се осврнути на садржај предавања, есеј ће се бранити усмено; - усмени испит: три питања везана за предавања)	40

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПРАВО РОДНЕ РАЗЛИЧИТОСТИ (GENDER DIVERSITY LAW)

Наставници/е: проф. др Бојан Спаић (УБ), проф. др Сања Глигић, др Зара Саеидзадех (*Zara Saeidzadeh*, Универзитет у Оребру).

Практична настава: асист. Марија Влајковић

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- стицање знања о питањима везаним за родну различитост, квир (*queer*), трансродних* и интерсекс особа у оквиру националног и интернационалног правних система;
- критичка анализа о начину на који је право историјски регулисало као и начину на који тренутно регулише статус и потребе квир (*queer*), трансродних и интерсекс особа;
- разумевање феминистичке интерсекционалне теорије и метода са циљем стицања знања и вештина да се говори о искуствима мноштва идентитета везаних за род, сексуалност, класу, етничку припадност, расу, године и инвалидитет у оквиру развоја правних правила.

Исходи предмета:

Студенти ће стећи:

- висок ниво разумевања различитих појмова и концепата који се односе на различитост рода и сексуалности у међународном и националном правном окружењу;
- продубљено знање о социо-историјској позадини и правном развоју питања релевантних за квир (*queer*), трансродних* и интерсекс особе;
- способност да критички тумаче правне системе (законодавство, правила, пресуде итд.) и њихове приступе према трансродних*, квир (*queer*) и интерсекс особама и њиховим правима и потребама.

Садржај предмета:

1. Појмови и концепти у међународном и националном контексту. Концепти – род, пол, интерсекс, квир (*queer*) и трансродност (*transgender*).
2. Различитост у искуствима међу трансродних, квир (*queer*) и интерсекс особа везаним за родну неједнакост, дискриминацију и насиље. Повезаност феминистичког и квир (*queer*) покрета – локални, национални и глобални контекст.
3. Примена права о интерсекционалности у међународним и националним телима за развој права. Забрана и препреке, пресуде.

Литература:

Обавезна литература:

- Avalos, S. (2022). The trans experience with the criminal legal system. *Crime & Delinquency*, 00111287221134914.
- Cannoot, P., & Ganty, S. (2022). Protecting trans, non-binary and intersex persons against discrimination in EU law. *European Equality Law Review*, 2022(1), 37-55.
- Duong, K. (2012). What does queer theory teach us about intersectionality? *Politics & Gender*, 8(3), 370-386.
- Griffin, M. J. (2016). Intersecting intersectionalities and the failure of the law to protect transgender women of color in the United States. *Tul. JL & Sexuality*, 25, 123.
- Mayo, C., & Blackburn, M. V. (2019). *Queer, Trans, and Intersectional Theory in Educational Practice*. Routledge.[Excerpt]
- Spade, D. (2013). Intersectional resistance and law reform. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 38(4), 1031-1055.

Додатна литература:

- Evans, E., & Lépinard, E. (2019). *Intersectionality in feminist and queer movements: Confronting privileges* (p. 302). Taylor & Francis.
- Singer, S. (2020). Trans rights are not just human rights: Legal strategies for trans justice. *Canadian Journal of Law and Society/La Revue Canadienne Droit et Société*, 35(2), 293-315.
- Garland, F., & Travis, M. (2022). Engaging with Intersex Experience: Can Law Disrupt Medical Embodiment? In *Intersex Embodiment* (pp. 109-137). Bristol University Press.

Методе извођења наставе:

Предмет је направљен на тај начин да стави акценат на активно учешће студената и студенткиња у процесу наставе и учења. Настава ће имати интерактивну форму да би се поспешило размишљање и дискусија. Семинари ће се заснивати на припремљености студената/студенткиња, њиховој припремљености, учешћу и активности да би се оценило њихово разумевање, критичко размишљање и аналитичке способности. Задаци семинара ће се достављати и у форми писмених задатака и у форми усмених презентација.

Број часова активне наставе: 45

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност на часу, укључујући и редовно похађање предавања	20	Писмени испит (студентима ће бити додељена тема или решавање хипотетичког случаја) Теме које представљају предмет испита: 1. Правни развој везан за квир (<i>queer</i>), трансродне и интерсекс особе. 2. Феминистичке теорије и активизам. 3. Политика родне једнакости. 4. Интерсекционалност.	40
Кратки семинарски рад (есеј) представљен на часу	40		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: ПОСЛОВНО ПРАВО – РОД, ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ И РАЗЛИЧИТОСТ
(*BUSINESS LAW – GENDER, INTERSECTIONALITY, AND DIVERSITY*)

Наставници/е: проф. др Јоел Берг (*Joel Berg*, Универзитет у Оребру), проф. др Татјана Јевремовић Петровић, проф. др Карло Пета (*Carlo Petta*, Универзитет *LUMSA*).

Практична настава: проф. др Јелена Лепетић, проф. др Елеонор Кристоферсон (*Eleonor Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), проф. др Магнус Кристоферсон (*Magnus Kristoffersson*, Универзитет у Оребру), др Карин Блад (*Karin Blad*, Универзитет у Оребру).

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- суштинско разумевање родне перспективе у пословном праву која подразумева и родно осетљив језик у овом правном оквиру;
- стицање знања о интерсекционалности и различитости, посебно везано за забрану дискриминације и четири слободе од родне перспективе;
- увод у различите облике учешћа жена као и осталих осетљивих група у пословању са посебним освртом на улогу жене и осталих осетљивих група у процесу доношења одлука;
- анализа даљих пословних опција за жене и остале осетљиве групе;
- стицање знања о могућностима поспешивања учешћа жена и осталих осетљивих група у пословним активностима.

Исходи предмета:

Студенти ће стећи:

- побољшано знање о перспективи која узима у обзир род, интерсекционалност и различитости у пословном праву и пракси;
- способност да дају стручна мишљења која ће промовисати промене, ако су потребне, као и да предузимају даља практична и теоријска истраживања у овој области.

Садржај предмета:

1. Право и језик у пословном праву из перспективе рода, интерсекционалности и различитости
2. Подстицање учешћа жена и других осетљивих група на унутрашњем тржишту
3. Улога жене и других осетљивих група у процесу доношења одлука у пословном праву, посебно:
 - 3.1. Арбитража и спорови у пословном праву
 - 3.2. Управни одбори: састав и накнада
4. Укљученост жена и других осетљивих група из перспективе пословног права и то посебно перспективе питања интерсекционалности и различитости, посебно:
 - 4.1. Права улагања
 - 4.2. Банкарско и право осигурања
 - 4.3. Регулаторни оквир за женско предузетништво и предузетништво осетљивих група
 - 4.3.1. Генерална питања и проблеми везани за женско предузетништво и предузетништво осталих осетљивих група
 - 4.3.2. Различити облици пословања из перспективе рода, интерсекционалности и различитости
 - 4.3.3. Финансирање
 - 4.3.4. Повезивање

Литература:

Обавезна литература:

- D. Vujadinovic, M. Froehlich, T. Giegerich, *Gender Competent Legal Education*, Springer, 2023.

[Excerpt]

Додатна литература:

- B. G Davis, "Diversity in International Arbitration", *Dispute Resolution Magazine* Volume 20, 2013-2014.
- J. Smythe, R. Saunders, *Female Entrepreneurs: The Secrets of Their Success*, Routledge 2020.
- R. Papdima, „Recent Developments regarding Gender Balance on EU Corporate Boards”, *European Company Law*, Volume 12, Issue 5, 2015.
- Y. Thiery, C. Van Schoubroeck, „Fairness and equality in insurance classification”, *The Geneva Papers on Risk and Insurance - Issues and Practice*, Volume 31, 2006.
- M. Minniti, "Gender Issues in Entrepreneurship", *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, Volume 5, Issue 7-8, 2009.
- M. Handalić, „The Position of Female Entrepreneurs in the European Union and Transition Countries”, *Journal of Women's Entrepreneurship and Education*, Issue, 1-2, 2009.
- H. Keren, „Women in the Shark Tank: Entrepreneurship and Feminism in a Neoliberal Age“, *Columbia Journal of Gender and Law*, Volume 34, 2016.
- M. Syzdlo, „Constitutional Values Underlying Gender Equality on the Boards of Companies: How Should the EU Put These Values into Practice”, *International and Comparative Law Quarterly*, Volume 63, Issue 1, 2014.
- N. O'Connor, „ The Impact of Positive Action on Private Law Freedoms - Proposed EU Directive on Gender Balance in the Boardroom”, *Trinity College Law Review*, Vol. 18, 2015.
- K. Pieters, „More Efforts Needed to Improve Gender Equality in Corporate Governance in the EU”, *European Business Organization Law Review*, Volume 13, 2012.
- M. Leszczynska, „Mandatory Quotas for Women on Boards of Directors in the European Union: Harmful to or Good for Company Performance?”, *European Business Organization Law Review*, Volume 19, 2018.

Методе извођења наставе:

Основни интерес је активно учествовање студената и студенткиња у стицању знања, као и у развијању њиховог критичког размишљања ради бољег разумевања имплементације перспективе рода, интерсекционалности и различитости у сваку грану права, укључујући и ову. Приступ извођењу наставе састоји се првенствено из интерактивних предавања, која подразумевају постављање питања и која у свом фокусу имају студента/студенткињу.

Интерактивна предавања: презентације које представљају наставници/е и учешће студената/студенткиња у форми дискусије, постављања питања, припремања кратких презентација (од студената и студенткиња се може захтевати да се припреме за предавање унапред); појединачне консултације након предавања, уживо или путем е-маил адресе.

Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
--	------------------------------	------------------------------

Оцена знања (максимални број поена100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност током часова теоријске и практичне наставе	40	Писмени испит	40
Семинарски рад	20		

Студијски програм: *Law and Gender, Intersectionality and Diversity*

Назив предмета: *РОДНО ЗАСНОВАНО НАСИЉЕ (GENDER-BASED VIOLENCE)*

Наставници/е: проф. др Марија Шохолм (*Maria Sjöholm*, Универзитет у Оребру), проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојана Чучковић.

Практична настава: проф. др Наталија Лукић, доц. др Ивана Марковић, проф. др Сузане Странд (*Susanne Strand*, Универзитет у Оребру), др Зара Саеидзадех (*Zara Saeidzadeh*, Универзитет у Оребру).

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4 ЕСПБ

Услови: /

Циљеви предмета:

- увод у концепт родно заснованог насиља (РЗН) из интердисциплинарне перспективе која комбинује право, криминологију, социологију и студије рода;
- суштинско разумевање родно заснованих узрока и последица РЗН које су интерсекцијске, укључујући факторе који доприносе РЗН и последице РЗН на појединачном и друштвеном нивоу;
- детаљна анализа појединачних облика РЗН, као и обавеза заштите и пружања суштинске помоћи везане за међународна људска права;
- стицање знања о забранама РЗН у међународном хуманитарном праву и међународном кривичном праву;
- примена феминистичке теорије на циљеве стварања теоријског оквира везаног за, на пример, дефиницију РЗН и осетљивости одређених група;
- разумевање повезаности између дискриминације, једнакости и насиља;
- анализа потенцијалних лимита важећег правног оквира као и начина да се ојача заштита.

Исходи предмета:

Студенти и студенткиње ће стећи:

- знање везано за концепт родно заснованог насиља (РЗН) као и његове узроке и последице из интердисциплинарне перспективе која комбинује право, криминологију, социологију и студије рода;
- способност да анализира и примени релевантне изворе националног и међународног права, на пример, везано за студије случаја или у оквиру писаних задатака;
- даље развијање знања и вештина које могу применити на критичку перспективу о РЗН и тренутни правни оквир, из угла рода, интерсекционалности и различитости.

Садржај предмета:

1) Концепт родно заснованог насиља (РЗН)

- 1.1. Дефиниција РЗН у праву, криминологији, социологији и студијама рода.
- 1.2. Услови и последице РЗН у праву, криминологији, социологији и студијама рода.
- 1.3. Настављање насиља – контекст и рањивости.

2) Међународно право

- 2.1 Међународно људско право
 - 2.1.1 Дефиниције и обавезе
 - 2.1.2 Одређени облици РЗН
- 2.2 Међународно хуманитарно право
 - 2.2.1 Дефиниције и обавезе
 - 2.2.2 Одређени облици РЗН
- 2.3 Међународно кривично право
 - 2.3.1 Дефиниције и обавезе
 - 2.3.2 Одређени облици РЗН

3) Упоредно право

- 3.1 Дефиниције и помоћ
- 3.2 Одређени облици РЗН

Литература:

Обавезна литература:

- Edwards, Alice, *Violence Against Women Under International Human Rights Law*, Cambridge University Press, (2010)
- Crenshaw, Kimberley, *Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Anti-discrimination Doctrine Feminist Theory and Antiracist Politics*, *University of Chicago Legal Forum*, vol. 1989, no. 1, Article 8
- Kelly, Liz, *The continuum of sexual violence in Women, violence and social control*, Ed. by J. Hanmer and

M. Maynard. Macmillan (1987), p. 46-60

- Agnė Limantė, Artūras Tereškinas, Rūta Vaičiūnienė (eds.), *Gender-Based Violence and the Law- Global Perspectives and Eastern European Practices*, Routledge (2024)

Додатна литература:

- Blondeel, Karel et al., Violence motivated by perception of sexual orientation and gender identity: a systemic review, *Bull World Health Organisation*, 2018, vol. 96, no.1, 2017, pp. 29-41.
- Muluneh Dessalegn Muluneh, et al., Gender Based Violence against Women in Sub-Saharan Africa: A Systematic Review and Meta-Analysis of Cross-Sectional Studies. *Int J Environ Res Public Health* 2020, vol. 17, no. 3, pp. 903 -920.
- Karakurt G, Silver KE, Emotional abuse in intimate relationships: the role of gender and age. *Violence Vict.* 2013, vol. 28, no. 5, pp. 804-821
- Montserrat, Carme et al., Children’s understandings of gender-based violence at home: The role school can play in child disclosure, *Children and Youth Services Review*, 2022, vol. 136, pp. 40-48.
- Anthony Tapiwa Mazikana, The effects of gender-based violence on children's mental health, *Social Work and Social Education*, 2023
- Disability inclusion in gender-based violence programming, UNFPA, July 2023.
- Mahlamaki Pirkko, Gender-based violence against women and girls with disability, FEPS, 2021.
- Evashnee Naidu, and Nonhlanhla Mkhize. “Gender-Based Violence: The Lesbian and Gay Experience.” *Agenda: Empowering Women for Gender Equity*, no. 66, 2005, pp. 34–38.
- Erickson-Schroth, Laura & Wu, Stephanie & Glaeser, Elizabeth. (2020). Sexual and Gender-- Based Violence in Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Communities, in *Sexual and Gender Based Violence*, pp. 113-126.
- Thiara, Ravi K., et al., editors. *Violence against Women and Ethnicity: Commonalities and Differences across Europe*. 1st ed., Verlag Barbara Budrich, 2011.
- Bent-Goodley TB. A black experience-based approach to gender-based violence. *Social Work*, vol. 54, no. 3, 2009, pp. 262-269.
- Gender-based violence against Roma women, UNDP, 2018.

Методе извођења наставе:

Методе извођења наставе подразумевају уводна предавања и семинаре. Садржај семинара подразумева теоријску дискусију и студије случаја за правну анализу. Захтева активно учешће у форми презентација и дискусија као и, у појединим ситуацијама, писаних задатака.

Број часова активне наставе: 45	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност током часова теоријске и практичне наставе	40	Писмени испит (семинарски рад)	60